

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija istočnih filozofija 1						
Šifra/kod	FIL FIL 104	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	7		
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-						
Jezik izvođenja nastave	- bosanski (engleski kod gostovanja internacionalnih kolega)						
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad KAHTERAN					
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail: nevad_kahteran@hotmail.com Telefon: 033/253-120	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 08-11 Srijeda: 08-11 Petak: 08-12			
Saradnik	Ime i prezime	-					
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ____ 3 ____ ; seminar ____ 3 ____ ; vježbe ____ - ____						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Historija istočnih filozofija 1 , kolegij koji je uveden prije skoro pola stoljeća na Odsjeku za filozofiju i sociologiju s ciljem praćenja trendova u našem regionu i svijetu u pogledu proučavanja filozofskih prinosa Istoka na osnovnom studiju, te njihovog komparativnog proučavanja sa zapadnjačkim filozofskim tradicijama na II i III ciklusu (indijska, kineska i japanska filozofska tradicija).						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u zimskom semestru što temeljitiće uvede u glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje «europocentrističkog» gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije – komparativistička dimenzija istraživanja indijske, kineske i japanske filozofije).						
Ishodi učenja	Studenti prate ciklus predavanja iz osnova indo-iranskog, kineskog i japanskog pogleda na svijet i njihove raznolike filozofske tradicije u zimskom semestru, gdje se svaka od uključenih tradicija nastoji promatrati u sklopu njihovih osnovnih škola i predstavnika – povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama. U toku semestra student je obavezan da pročita pet djela po vlastitom odabiru koja su se u izvodima ili cijelovito obrađivala na seminarima, kao osnovnu kritičku literaturu o njima koja je navedena u ovom programu – uz obavezu da u dogовору sa predmetnim nastavnikom napiše seminarски rad na zadatu temu, dok je obaveza predmetnog nastavnika da obezbijedi najrecentniju filozofsku						

	literaturu uključenih filozofskih tradicija po kojoj će studenti spremati polusemestralni i završni ispit.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Edward Saidov Orijentalizam i različitost kategorijalnih struktura istočnjačkog modela mišljenja
2.	Osnove indo-iranskog pogleda na svijet Vede i Avesta te razvoj mazda-yasne (Zaratuštinog kulta mudrosti)
3.	Upanišadi Filozofija Upanišada i povjesni pregled
4.	Bhagavad-gītā i njen značaj za indijsku misao
5.	Indijski heterodoknsni sustavi (indijski materijalizam, āainizam, buddhizam i buddhističke škole)
6.	Šest ortodoksnih sustava: Nyāya i Vaišešikam (logika i filozofija prirode) Sāmkhya i Yoga (antropologija i praktična filozofija), Pūrva i Uttara mīmāmsā (Vedānta) - egzegetska analiza vedskih tekstova i metafizika.
7.	Suvremeni trendovi u indijskoj filozofiji
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Kineska filozofija Opća obilježja i povjesni uvod
10.	Taoizam i Konfucijanizam (Lao-ce, Čuang-ce i Kung Fu-ce) Kasniji razvoj Lao-ceove i Konfucijeve nauke
11.	Yin i Yang, filozofija prirode
12.	Onto-hermenutička interpretacija kineske filozofije dvadesetog stoljeća
13.	Japanska filozofija Opća obilježja Haiku poezija
14.	Šintoizam Zen-buddhizam
15.	Moderni europski utjecaji i nastanak filozofske škole iz Kyota
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja predmetnog nastavnika na temelju recentne literature iz uključenih filozofskih tradicija, povremena gostovanja istaknutih predavača kroz interkulturalnu razmjenu, te rad u seminaru sa studentima na klasičnim i modernim tesktovima obrađivanih istaknutih mislitelja.																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td><td>Polusemestralni pismeni</td><td>25 %;</td><td>25 %;</td></tr> <tr> <td>2.</td><td>Završni semestralni pismeni</td><td>25 %</td><td>25 %</td></tr> <tr> <td>3.</td><td>Prisustvo na nastavi</td><td>30 %</td><td>30 %</td></tr> <tr> <td>4.</td><td>Seminarski rad i prezentacija istog</td><td>20 %</td><td>20 %</td></tr> <tr> <td>5.</td><td>II Seminarski rad i prezentacija istog (alternativno: za veću ocjenu ili kompenzacija za izostanak sa nastave do mjesec dana)</td><td>20 %</td><td>20%</td></tr> <tr> <td colspan="2"></td><td>Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralni i završni test donose 50 %, dok aktivno prisustvo studenta na nastavi donosi 30 %, a izrada i prezentacija seminarskog rada po dogовору са предметним наставником 20%. U slučaju do mjesec dana izostanka sa nastave iz opravdanih razloga ili pak iskazane želje za većom ocjenom, student može opet u dogовору са предметним наставником uraditi dodatni seminarski rad. <p>Napomena: Student koji odsustvuje iz nastave bez opravdanog razloga preko 20 % nastave bit će mu automatski uskraćen potpis i neće moći pristupiti nastavi, niti završnoj provjeri znanja na kraju semestra.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Polusemestralni pismeni	25 %;	25 %;	2.	Završni semestralni pismeni	25 %	25 %	3.	Prisustvo na nastavi	30 %	30 %	4.	Seminarski rad i prezentacija istog	20 %	20 %	5.	II Seminarski rad i prezentacija istog (alternativno : za veću ocjenu ili kompenzacija za izostanak sa nastave do mjesec dana)	20 %	20%			Ukupno: 100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Polusemestralni pismeni	25 %;	25 %;																										
2.	Završni semestralni pismeni	25 %	25 %																										
3.	Prisustvo na nastavi	30 %	30 %																										
4.	Seminarski rad i prezentacija istog	20 %	20 %																										
5.	II Seminarski rad i prezentacija istog (alternativno : za veću ocjenu ili kompenzacija za izostanak sa nastave do mjesec dana)	20 %	20%																										
		Ukupno: 100 bodova	100%																										
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																												

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>* Edward Said, Orijentalizam, «Svjetlost», Sarajevo, 1999.;</p> <p>* Čedomil Veljačić, Razmeđa azijskih filozofija, tom I i II, Sveučilišna naklada «Liber», Zagreb, 1978. (alternativno);</p> <p>* Čedomil Veljačić, Filozofija istočnih naroda, (hrestomatija, knjiga XI i XII), Nakladni zavod «Matrice hrvatske», Zagreb, 1983. (alternativno);</p> <p>* Sarvepali Radakrišnan, Indijska filozofija, tom I i II, «Nolit», Beograd, 1964. (alternativno);</p> <p>* Đuzepe Tuči, Istorija indijske filozofije, «Nolit», Beograd, 1982. (alternativno);</p> <p>* Dušan Pajin, Filozofija upanišada, «Nolit», Beograd, 1980.;</p> <p>* Hiriyana, Osnovi indijske filozofije, «Naprijed», Zagreb, 1980. (alternativno);</p> <p>* Fung Ju-Lan, Istorija kineske filozofije, «Nolit», Beograd, 1971.;</p> <p>* James W. Heisig, Filozofi ništavila: esej o Kyoto školi, Kult B, Sarajevo, 2007.</p> <p>* Muhammed Iqbal, Razvoj metafizike u Perziji, «Connectum», Sarajevo, 2004.</p>
	<p><i>Dodata</i></p> <p>* SUDESIKA Festschrift Bhikkhu Nanajivako (Čedomil Veljačić), Zagreb, 1997.;</p> <p>* Daoizam, Zagreb: Demetra, 2002.;</p> <p>* F. Mujtabai, <i>Hindu-Muslim Cultural Relations</i>, 2007.;</p> <p>* Reza Shah Kazemi, <i>Common Ground between Islam and Buddhism</i>, 2010.</p> <p>* Toshihiko Izutsu, <i>The Structure of Oriental Philosophy</i>, I & II, Keio Uni Press, 2008.</p>
Napomene	Sukladno odluci Senata UNSA ispit iz HIF 1 nije više eliminatoran za polaganje ispita iz HIF 2 koji se sluša u ljetnjem semestru.

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Komparativna filozofija						
Šifra/kod	FIL FIL 507	Status (obavezni ili izborni)	izborni	ECTS	3		
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-						
Jezik izvođenja nastave	bosanski (engleski kod gostovanja internacionalnih kolega)						
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad KAHTERAN					
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail:nevad_kahteran@hotmail.com Telefon: 033/253-120	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 08-11 Srijeda: 08-11 Petak: 08-12			
Saradnik	Ime i prezime	-					
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ____1____; seminar ____1____; vježbe ____ - ____						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij <i>Komparativna filozofija</i> je historijski nužan projekat uspostave kritičkog diskursa između različitih filozofskih sustava i mislitelja koji pripadaju tim različitim kulturama i tradicijama i ima za cilj proširivanje filozofskih horizontata i mogućnosti razumijevanja naših studenata koji su uključeni u njezino proučavanje na II ciklusu.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Naročita zadaća i cilj koji ima komparativna filozofija jeste uspostava internacionalnog mira i dubljeg razumijevanja u konkretnom, praktičnom i istodobno intelektualnom poduhvatu unutar multikulturalnih zajednica, dok je jedan od trajnih ciljeva iste bio taj da učini evidentnim temeljne spoznajne i evaluativne prepostavke tradicija koje su različite od naše vlastite, uz očekivanja da zadobijemo veću jasnoću i bolje razumijevanje o prepostavkama koje nas informiraju o nečijoj tradiciji.						
Ishodi učenja	Proučavaju se glavne azijske a danas i mnoge druge nezapadnjačke tradicije, potom, kako one otkrivaju različite načine mišljenja, te kako one mogu biti kontrastirane jedna s drugom i sa različitim zapadnjačkim oblicima i ovo bi bila komparativna filozofija u svojemu najširem kulturološkom modalitetu (E. Deutsch) i ovaj se projekat može posmatrati dijelom većeg komparativnog poduhvata koji bismo mogli nazvati „problematskim pristupom“. Zamisao je da možemo identificirati filozofske probleme koji se provlače kroz različite tradicije, te da možemo koristiti njihove resurse u cilju zadobijanja praktičnih benefita. Zapravo, studenti bi trebali biti u stanju da proučavaju azijsku filozofiju u svrhu						

	obogaćivanja njihovog filozofskog backgrounda, a kako bi im se omogućilo da se bolje izvore sa filozofskim problemima koji ih osobno zanimaju te da na taj način razvijaju nove i bolje oblike filozofskog razumijevanja i ovo je mega-trend u filozofiji u eri globalizacijih procesa.
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa studentima i uvod u komparativnu filozofiju
2.	Predmetna materija komparativne filozofije
3.	Komparativna filozofija i filozofska sinteza
4.	Metode komparativne filozofije
5.	Pluralizam u filozofskim curriculumima
6.	Istočnjačka misao i njezino mjesto u komparativnoj filozofiji
7.	Nužnost uporednih proučavanja i razmatranja unutar islamske filozofije
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	The Structure of Oriental Philosophy (Volume 1 & 2)
10.	The Misty Land of Ideas and the Light of Dialogue: An Anthology of Comparative Philosophy: Western & Islamic
11.	Constructive Engagement of Analytic and Continental Approaches in Philosophy
12.	Japanese and Continental Philosophy
13.	Islam and Confucianism
14.	Čedomil Veljačić (Bhikkhu Nanajivako) & Special Issue of Synthesis Philosophica on Islamic and Comparative Philosophy, 62 (2-2016)
15.	Komparativna filozofija (N. Kahteran)
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17. 18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
------------------------------	--

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p> <p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Predavanja predmetnog nastavnika na temelju recentne literature iz oblasti komparativne filozofije uz u svijetu općeprihváćeni standardni udžbenik A. Scharfsteina, <i>A Comparative History of World Philosophy</i>, State University of New York, 1998.</p> <p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 2px;">R. br.</th><th style="text-align: center; padding: 2px;">Elementi praćenja</th><th style="text-align: center; padding: 2px;">Broj bodova</th><th style="text-align: center; padding: 2px;">Učešće u ocjeni (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">1.</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">Polusemestralni pismeni</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">25 %</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">25 %</td></tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">2.</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">Završni semestralni pismeni</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">25 %</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">25 %</td></tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">3.</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">Prisustvo na nastavi</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">30 %</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">30 %</td></tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">4.</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">Seminarski rad i prezentacija istog</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">20 %</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">20 %</td></tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">5.</td><td style="text-align: center; padding: 2px;"></td><td style="text-align: center; padding: 2px;"></td><td style="text-align: center; padding: 2px;"></td></tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;"></td><td style="text-align: center; padding: 2px;"></td><td style="text-align: center; padding: 2px;">Ukupno: 100 bodova</td><td style="text-align: center; padding: 2px;">100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralni i završni pismeni donose 50 %, dok aktivno prisustvo studenta na nastavi donosi 30 %, a izrada i prezentacija seminarskog rada po dogovoru sa predmetnim nastavnikom 20%. U slučaju izostanka sa nastave iz opravdanih razloga do mjesec dana, ili pak iskazane želje za većom ocjenom, student može opet u dogovoru sa predmetnim nastavnikom uraditi dodatni seminarski rad. <p>Napomena: Student koji odsustvuje iz nastave bez opravdanog razloga preko 20 % nastave bit će mu automatski uskraćen potpis i neće moći pristupiti završnoj provjeri znanja na kraju semestra.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Polusemestralni pismeni	25 %	25 %	2.	Završni semestralni pismeni	25 %	25 %	3.	Prisustvo na nastavi	30 %	30 %	4.	Seminarski rad i prezentacija istog	20 %	20 %	5.						Ukupno: 100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Polusemestralni pismeni	25 %	25 %																										
2.	Završni semestralni pismeni	25 %	25 %																										
3.	Prisustvo na nastavi	30 %	30 %																										
4.	Seminarski rad i prezentacija istog	20 %	20 %																										
5.																													
		Ukupno: 100 bodova	100%																										
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <table style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>a) 10 (A)</td> <td>- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</td> </tr> <tr> <td>b) 9 (B)</td> <td>- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</td> </tr> <tr> <td>c) 8 (C)</td> <td>- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</td> </tr> <tr> <td>d) 7 (D)</td> <td>- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</td> </tr> <tr> <td>e) 6 (E)</td> <td>- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</td> </tr> <tr> <td>f) 5 (F, FX)</td> <td>- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</td> </tr> </table>	a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;	b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;	c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;	d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;	e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;	f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																
a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;																												
b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;																												
c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;																												
d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;																												
e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																												
f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																												

	<p><i>Obavezna</i> Nevad Kahteran, Komparativna filozofija, Filozofski fakultet Sarajevo, 2009.</p>
Literatura	<p><i>Dodatačna</i></p> <p>Ames, Roger, ed. The Aesthetic Turn: Reading Eliot Duetsch on Comparative Philosophy. Chicago: Open Court, 1999.;</p> <p>Bahm, A., Comparative Philosophy: Western, Indian and Chinese Philosophies Compared (Albuquerque, NM: World Books, 1977.);</p> <p>Blocker, H. Gene. World Philosophy: An East-West Comparative Introduction to Philosophy. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1999.;</p> <p>Deutsch, Eliot. Introduction to World Philosophies. Upper Saddle River, NJ:Prentice Hall, 1997.;</p> <p>Deutsch, Eliot and Ron Bontekoe, eds. A Companion to World Philosophies. Oxford: Blackwell, 1997.;</p> <p>Dilworth, David. Philosophy in World Perspective: A Comparative Hermeneutic of the Major Theories. New Haven: Yale University Press,</p> <p>Foster, L. & P. Herzog (eds), Defending Diversity: Contemporary Philosophical Perspectives on Pluralism and Multiculturalism (Amherst, MA: University of Massachusetts Press, 1994.);</p> <p>Harvey, D., The Condition of Postmodernity: An Inquiry into the Conditions of Cultural Change (Oxford: Blackwell, 1990.);</p> <p>Hourani, A., Islam in European Thought (Cambridge University Press, 1991.);</p> <p>Masson- Oursel, Paul. Comparative Philosophy. London: Routledge, 2000.;</p> <p>Parkes, Graham, ed. Heidegger and Asian Thought. Chicago: University of Chicago Press, 1991.;</p> <p>Raju, P.T. Introduction to Comparative Philosophy. Reprint ed. Delhi: Motilal BanarsiDass, 1997.;</p> <p>Scharfstein, Ben-Ami. A Comparative History of World Philosophy: From the Upanishads to Kant. Albany: State University of New York Press, 1998.;</p> <p>Solomon, Robert and Kathleen Higgins, eds. From Africa to Zen: An Invitation to World Philosophy. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers, 1993.;</p> <p>Turner, B.S., Orientalism, Postmodernism and Globalism (Routledge, 1994.);</p> <p>Devid E. Kuper, Svetska filozofija: Istorijski uvod, Svetovi/Novi Sad, 2004.</p>
Napomene	-

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodika nastave filozofije						
Šifra/kod	FIL FIL 509	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	9		
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2017/2018		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-						
Jezik izvođenja nastave	bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad KAHTERAN					
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail: nevad_kahteran@hotmail.com Telefon: 033 253-120	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 08-11 Srijeda: 08-11 Petak: 08-12			
Saradnik	Ime i prezime	-					
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ____4____; seminar _____; vježbe ____3____						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje naših studenata s temeljnim metodičkim aspektima izvođenja nastave filozofije, etike i logike, te kroz teorijski rad, vježbe i hospitovanje u Gimnaziji Obala prinos stjecanju umijeća i znanja primjerenih nastavničkoj kompetenciji, prije svega za izvođenje nastave filozofije, logike i etike u gimnazijama i drugim srednjim školama.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je kolegija metodike nastave filozofije osposobiti studente za sve oblike nastavnog i izvannastavnog odgojno-obrazovnog rada u skladu sa suvremenim dometima pedagogije za izvođenje nastave filozofije, logike i etike u gimnazijama i drugim srednjim školama.						
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - studenti poznaju nastavu i nastavni proces; - poznaju metode izvođenja nastave društvenih i humanističkih predmeta; - poznaju nastavne ciljeve za navedene nastavne predmete; - poznaju odgovarajuće nastavne metode za nastavne predmete i nastavne jedinice; - poznaju način ocjenjivanja učeničkog i nastavničkog rada; - osposobljeni su izvoditi nastavu iz navedenih predmeta.						

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje studenata sa predmetom i literaturom, kao i obavezom hospitovanja
2.	Uvodna razmatranja
3.	Postupci uvođenja u filozofsko mišljenje
4.	Poticanje analize uočenih pitanja kao oblik uvođenja
5.	Primjeri scenarija, sinopsisa i ideja za obradu nastavnog sadržaja
6.	Provjera znanja i ocjenjivanja
7.	Završna riječ i priprema za hospitovanje u Gimnaziji Obala
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala
10.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala
11.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala
12.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala
13.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala
14.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala
15.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja predmetnog nastavnika i hospitovanje u Gimnaziji Obala.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td><td>Polusemestralni pismeni</td><td>25 %</td><td>25 %</td></tr> <tr> <td>2.</td><td>Obavljeno hospitovanje u Gimnaziji Obala</td><td>25 %</td><td>25 %</td></tr> <tr> <td>3.</td><td>Prisustvo na nastavi</td><td>30 %</td><td>30 %</td></tr> <tr> <td>4.</td><td>Seminarski rad i prezentacija istog</td><td>20 %</td><td>20 %</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td align="right" colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na polusemstralnom pismenom studenti sumiraju stečena teorijska znanja i umijeća i nakon toga obavljaju hospitovanje u Gimnaziji Obala temeljem potpisanoog protokola o suradnji sa FF-om čime postižu ukupno 50 %, dok preostalih 30 % donosi aktivno prisustvo na nastavi, a prezentacija seminarskog rada dodatnih 20 %. <p>Napomena: Student koji odsustvuje iz nastave bez opravdanog razloga do mjesec dana morat će kompenzirati odsustvo dodatnim seminarskim radom, ili će mu biti uskraćen potpis i automatski neće moći pristupiti završnom ispitu.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Polusemestralni pismeni	25 %	25 %	2.	Obavljeno hospitovanje u Gimnaziji Obala	25 %	25 %	3.	Prisustvo na nastavi	30 %	30 %	4.	Seminarski rad i prezentacija istog	20 %	20 %													Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Polusemestralni pismeni	25 %	25 %																																		
2.	Obavljeno hospitovanje u Gimnaziji Obala	25 %	25 %																																		
3.	Prisustvo na nastavi	30 %	30 %																																		
4.	Seminarski rad i prezentacija istog	20 %	20 %																																		
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																				
	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i> Marinković, Josip.(2008) Metodika nastave filozofije (Zagreb: ŠN.).</p> <p><i>Dodatna</i> Kyriacou, Chris. (2001) Temeljna nastavna umijeća (Zagreb: Educa). Marinković, Josip.(1990) Filozofija kao nastava (Zagreb:HFD). Marinković, Josip (2008) Učiteljstvo kao poziv, Zagreb: Kruzak. Marinković, Josip.(1990) Filozofija kao nastava (Zagreb:HFD).</p>																																				
Napomene	-																																				

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	FILOZOFIJA (opći)						
Šifra/kod	FIL FIL 100	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3		
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2017/2018		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-						
Jezik izvođenja nastave	bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad KAHTERAN					
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail: nevad_kahteran@hotmail.com Telefon: 033 253-120	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 08-11 Srijeda: 08-11 Petak: 08-12			
Saradnik	Ime i prezime	-					
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ____1____; seminar _____; vježbe____1____						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Filozofija opći predmet za sve ili većinu studijskih grupa na FF UNSA pokriva interes studenata za uvodno-filozofske kolegije.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Opći ciljevi nastave Filozofije su potaknuti studenta kroz kratak prikaz povijesti filozofskog mišljenja da kroz analizu i racionalnu argumentaciju zauzme kritičko i autonomno stajalište u razumijevanju sebe i svijeta, odnosno da razvije kreativno i kritičko mišljenje.						
Ishodi učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Student je sposoban argumentirati vlastita stajališta; - sposoban je da kroz analizu i racionalnu argumentaciju zauzme kritičko i autonomno stajalište u razumijevanju sebe i svijeta; - sposoban je koristiti i produbiti pojmove koji čine osnovu filozofske terminologije; - poznaje osnovne filozofske probleme i razumije ih unutar povijesnog i teorijskog okvira; - pokazuje da poznaje misli najznačajnijih filozofa te da je sposoban interpretirati filozofske probleme iskazujući vlastita stajališta temeljem uvida u literaturu; - sposoban je izraziti kritičku i osobnu refleksiju u okviru rasprave o problemu i u mogućnosti je povezati linije filozofskoga mišljenja s ostalim stečenim znanjima.						

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Pregled kursa, ispitne obaveze i literatura: (SOCRATES TO SARTRE: A HISTORY OF PHILOSOPHY By Samuel Enoch Stumpf)
2.	Antičko razdoblje (predsokratici, Sokrat i sofisti)
3.	Platon, Aristotel, antička filozofija nakon Aristotela
4.	Srednjovjekovno razdoblje: združivanje filozofije i teologije
5.	Skolastički sustav Ibn Rushda/Averroesa
6.	Skolastički sustav Maimonidesa
7.	Skolastički sustav sv. Tome Akvinskog
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Moderno razdoblje: filozofija i razvitak znanosti
10.	Renesansa, racionalizam, empirizam.
11.	Prosvjetiteljstvo.
12.	Njemački idealizam.
13.	Suvremeni period.
14.	Analitička filozofija i egzistencijalizam.
15.	Ka svjetskoj filozofiji.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja predmetnog nastavnika.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td><td>Polusemestralni test</td><td>30 %</td><td>30 %</td></tr> <tr> <td>2.</td><td>dolasci</td><td>20 %</td><td>20 %</td></tr> <tr> <td>3.</td><td>završni test</td><td>50 %</td><td>50 %</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td align="right" colspan="2">Ukupno: 100 bodova</td><td align="right" colspan="2">100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralni i završni test nose ukupno 80 procenata, a uredni dolasci na nastavu dodatnih 20 procenata. <p>Napomena: Student koji odsustvuje iz nastave bez opravdanog razloga mjesec dana bit će mu uskraćen potpis i neće moći pristupiti polaganju završnog testa.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Polusemestralni test	30 %	30 %	2.	dolasci	20 %	20 %	3.	završni test	50 %	50 %																	Ukupno: 100 bodova		100%	
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Polusemestralni test	30 %	30 %																																		
2.	dolasci	20 %	20 %																																		
3.	završni test	50 %	50 %																																		
Ukupno: 100 bodova		100%																																			
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																				
	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i> Branko Bošnjak. Filozofija - uvod u filozofsko mišljenje i rječnik. Zagreb, 1985.</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>U skladu sa vlastitim preferencijama studenata i uklonima.</p>																																				
Napomene	-																																				

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Estetika i umjetničko djelo						
Šifra/kod	FIL FIL 503	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	8		
Ciklus studija	Drugi	Semestar	Treći (III)	Ak. Godina	2017/18		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na drugom ciklusu studija filozofije						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Kenan Šljivo, docent					
	Kontakt podaci	Kabinet: 57 / I E-mail:kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 128	Termin konsultacija	Ponedeljak: 9-11 Utorak: 9-11 Petak: 10-12			
Saradnik	Ime i prezime	-					
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-			
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata;	seminar: 2 sati;	vježbe: 0 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij je razdvojen u dva sklopa. U prvom sklopu studenti se upoznaju sa estetičkim identificiranjem ljudskog stvaralaštva kao umjetničkog stvaralaštva. U tu svrhu se želi postulirati i analizirati biće umjetničkog djela kao forme izražavanja koja transcendira ono neposredno dato u sferu njegove simboličke reprezentacije i na taj način ga čineći određenim mikromodelom njegove mogućnosti. U drugom sklopu studenti se upoznaju sa različitim formama umjetničkih djela i objašnjavaju se načela estetičke tipologizacije i vrjednovanja istih.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je osposobiti studente za razumijevanje i raskrivanje bitka umjetničkog djela tumačenjem onih formi koje transcendiraju svaki empirijski momenat i formi koje omogućavaju imenovanje i otkrivanje umjetničkog djela kao takvog. Interpretacijom različitih formi umjetničkog stvaralaštva studenti će steći osnovne i neophodne uvide u razumijevanju umjetničkog djela i njegove nemogućnosti da skonča u isključivi prostor estetskog.						
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> Razumijevanje estetičkog pristupa umjetničkom stvaralaštву Sposobnost interpretacije umjetnosti kroz optiku estetičkog Sposobnost tipologizacije umjetničkih djela estetičkim konceptualnim diferencijama (djela visoke kulture, šund, itd) Praktična osposobljenost za estetičku valorizaciju konkretnih umjetničkih djela Osposobljenost za razumijevanje pojma kritike i usvajanje i upotreba						

	kritičkih doktrinarnih matrica i konceptualnih aparata potrebnih za pristup umjetničkim sadržajima
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (Predavanja i seminari)
1.	Uvod u ideju umjetnosti
2.	Smisao umjetnosti
3.	Teme kulture otpora
4.	Imperija, geografija, kultura
5.	Naracija i društveni prostor
6.	Preobražaj svakidašnjice: Urbani spektakl
7.	Nova umjetnost i obezvrjeđenje svega što je napisano u filozofiji umjetnosti
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Znanstvenotehnička svijest i estetski bitak
10.	Abdikacija mišljenja: otpor osjećanju univerzalnog, promocija različitosti partikularizama
11.	Umjetnost među predmetima: domet stvarnosti u umjetnosti
12.	Gernika: Razumijevanje i odgonetanje umjetničkog raskrivanja istine
13.	Umjetnička kritika i kritika umjetnosti
14.	Obilazak galerija
15.	Obilazak galerija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.

Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

18.

Način izvođenja
nastave
(oblici i metode)

Predavanja po tematskim sklopovima
Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova
Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli)

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prisutnost	10	10%
2.	Aktivnost	10	10%
3.	Test 1	15	15%
4.	Test 2	15	15%
5.	Pismeni ispit	30	50%
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Redovnim prisustvom nastavi i vježbama
- Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima
- Pokazanim znanjem na testu 1
- Pokazanim znanjem na testu 2
- Pokazanim znanjem na ispitnu

Napomena:

Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) na Odsjeku za filozofiju i da objavljaju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

Skala ocjenjivanja

a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jirgen Habermas (2002): Postmetafizičko mišljenje. Beograd: Beogradski krug. 2. Edvard Said(2002): Kultura i imperijalizam. Beogradski krug. Beograd. 3. Alen Finkielkraut (1992): Poraz mišljenja. Zagreb: Naprijed. 4. Arthur C. Danto (1997): Preobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak. 5. Linda Haćion (1996): Poetika postmodernizma. Istorija, teorija, fikcija. Novi Sad: Svetovi. 6. Carl Dalhaus (2003): Estetika glazbe. Zagreb: AGM. <p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jean- Marie Schaffaer (200): Art of Modern Age: Princeton University Press. 2. John Briggs (1992): Fractals. Simon&Schuster. 3. Rudolf Arnheim (1992): To the Rescue of Art: Twenty-six Essays by Rudolf Arnheim. L.A.: University of California Press.
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju									
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Estetika I									
Šifra/kod	FIL FIL 204	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	7					
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Treći (III)	Ak. godina	2017/18					
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na jednopredmetnom ili dvopredmetnom studiju filozofije									
Jezik izvođenja nastave	Bosanski									
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Kenan Šljivo, docent								
	Kontakt podaci	Kabinet: 57 / I E-mail: kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 128	Termin konsultacija	Ponedeljak: 9-11 Utorak: 9-11 Petak: 10-12						
Saradnik	Ime i prezime	-								
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-						
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 4 sata;	seminar: 0 sati;	vježbe: 2 sata							
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U kolegiju studenti se uvode u centralne topike na području estetičke misli. Izlažu se principi centralnih estetičkih teorija i njihove temeljne problemske orijentacije. Dalje, studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima estetike kao zasebne filozofske discipline. Razlikuju se koncepti lijepog, ugodnog, forme, sadržaja, umjetnosti, itd. Poseban akcenat se stavlja na estetičko određenje umjetnosti i umjetničkog djela kao rezultata jedinstvenog integrala ljudskih refleksivnih, imaginativnih, emotivnih, itd. izražajnih činova koji stvaraju zasebne kosmose simboličkih relacija podložnih najrazličitijim razumijevanjima i interpretacijama.									
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Nastavni predmet estetika ima cilj široko raskrivati problematiku estetike s obzirom na napuštanja odnosa sa filozofijom. Student se upoznaju sa temeljnim pravcima estetike kao refleksivne prakse o lijepom u umjetnosti i prirodi. Stoga se posebno tematizira odnos estetike prema pojmu <i>lijepo</i> . Student se, dalje, upoznaju sa pojmom umjetnosti i sa različitim medijima umjetničkog stvaralaštva.									
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> Razumijevanje mesta i uloge estetike u širem filozofiskom spektru Razumijevanje predmeta estetičke misli Razumijevanje glavnih karakteristika tradicionalne estetike Poznavanje glavnih topika različitih estetičkih pravaca i teorija									

	<p>5. Razumijevanje centralnih estetičkih pojmove: lijepo, ugodno, forma, itd. 6. Razumijevanje pojma <i>umjetnost</i>. 7. Razumijevanje pojma <i>umjetnik- stvaralac</i>.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (Predavanja i vježbe)
1.	Uvod u problematiku estetike
2.	Filozofija i estetika kroz povijest
3.	Filozofija i umjetnost
4.	Filozofija umjetnosti
5.	Antička misao o umjetnosti
6.	Umjetnost u filozofskim sistemima
7.	Estetika, estetsko, estetičko
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Aksiologija i estetika
10.	Povjesno duhovni uvjeti nastanka estetike kao posebne filozofske discipline
11.	A. Baumgarten- utemeljitelj estetike
12.	Lijepo i umjetnost kao predmet estetike: od antike preko srednjeg vijeka do novovjekovne estetike
13.	Kantovo razumijevanje estetike
14.	Osnovni pojmovi Kantove estetike
15.	Osjetilno i razumsko: estetika i umjetnost

16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja po tematskim sklopovima Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli)																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>30</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td align="right" colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Pismeni ispit	30	50%									Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prisutnost	10	10%																																		
2.	Aktivnost	10	10%																																		
3.	Test 1	15	15%																																		
4.	Test 2	15	15%																																		
5.	Pismeni ispit	30	50%																																		
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitnu 	Napomena: Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) na Odsjeku za filozofiju i da objavljaju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.																																				
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;																																				

	<p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. K. Gilbert, H. Khun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura. 2. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura. 3. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pevanje. Beograd: Nolit. 4. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost <p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Linda Hačion. (1996): Poetika postmodernizma. Istorija, Teorija, Fikcija, Novi Sad: Svetovi. 2. Arthur C. Danto. (1997): Preobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije I/1						
Šifra/kod	FIL FIL 102	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	7		
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2017.18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik						
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić					
	Kontakt podaci	Kabinet:63 Email:damir.maric@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	ponedjeljak, 9-10 srijeda, 9-11 petak, 9-11			
Saradnik	Ime i prezime	ass. Džana Rahimić-Bužo, MA					
	Kontakt podaci	Kabinet:68 E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba Telefon: 253 118	Termin konsultacija	ponedjeljak, 11-14 utorak, 12-14			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar_____;						
vježbe 3							
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Predavanja će krenuti razmatranjem okolnosti nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj nastaviće pratiti razvoj pojedinih filozofija i „filozofskih škola“ pri čemu će se posebna pažnja posvetiti postavljanju ključnih filozofskih pitanja i odgovora koji će biti prisutni i uticajni i u kasnjem mišljenju. Stoga je neophodno obratiti više pažnje na temeljne filozofske postavke predsokratovskog perioda počevši od miletских filozofa preko piragorejaca, elejaca, atomista i pojedinih značajnih filozofa, poput Heraklita, Empedokla i Anaksagore, do kraja „kozmološkog perioda“, odnosno do pojave prvih sofista. Na predavanjima će se objasniti zašto sofisti, prije svega Protagora i Gorgija, odustaju od kozmoloških istraživanja i zašto su se posvetili čovjeku i njegovom životu u zajednici. U centru Sokratovog interesovanja, koji je također smatrao kozmologiju nepotrebnom, biće etički problemi, međutim, isto tako će se pokušati objasniti zašto nam je problem doći do historijskog Sokrata i po čemu je njegov metod originalan i komplementaran njegovoj etici.</p> <p>Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na predavanjima i vježbama, kao i sekundarnu literaturu koja se njima bavi.</p>						

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od predsokratovske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti filozofske probleme u periodu od predsokratovske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke ovog povijesnog perioda (od predsokratovaca do sofista i Sokrata) ➤ omogućiti će im razumjevanje filozofskog utjecaja ovog povijesnog perioda na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu ovog povijesnog perioda (od predsokratovaca do Sokrata) na današnju filozofiju

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Diogen Laertije <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i>
2.	Tales oko 624 do 546 god. p.n.e. O promjenljivosti pojava i procesa u prirodi i o onome nepromjenljivom, principu života – vodi.
3.	Anaksimandros oko 610 do 540 god. p.n.e. O nepropadljivoj prasupstanciji, najvišoj apstrakciji, vječnom principu – apeironu.
4.	Anaksimenes oko 588 do 528 god .p.n.e. Vazduh kao osnovni element života.
5.	Pitagoras oko 570/568 do oko 493/530 god. p.n.e. O nepromjenljivom obliku iz kojeg sve proizilazi, to jeste o – broju. O broju kao samostalnoj

	moći i osnovnom filozofskom principu.
6.	Pitagoras, njegovo učenje i njegovi učenici, pitagorejci. Pitagorejska škola.
7.	Pitagorejski savez. Prvi u helenskom svijetu pitagorejci su ženama priznali ravnopravnost i primali ih za članove saveza.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Ksenofanes oko 570 do oko 475 god. p.n.e. Osnivač Elejske filozofske škole. O tvrdnji da je sve postalo iz zemlje i vode i da je Bog arhe.
10.	Parmenides oko 540 do oko 450 god. p.n.e. O polazištu od suprotnosti svjetlosti i tame, to jeste dobra i zla. O bitku i nebitku.
11.	Herakleitos oko 540 do oko 480 god. p.n.e. Ontologija, kosmologija i antropologija (psihologija i etika). O substratu neprekidnog postojanja i nestajanja – vatri.
12.	Empedokles od oko 540/500 do oko 427 god p.n.e. Ontologija, kosmologija i biologija.
13.	Anaksagoras od oko 500 do oko 427 god. p.n.e. O absolutnom postojanju i nestajanju stvari. O pokretanju. O pokretanju svega- o Umu.
14.	Leukipos od oko 450 god. p.n.e. Osnivač atomističke škole. O nedjeljivim jedinicama u svemiru – atomima.
15.	Demokritos od oko 480 do oko 370 god. p.n.e. O čulima neopažljivim, nepromjenljivim i neveidljivim česticama – atomima. O kretanju atoma kao osnovi svega postojanja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih vježbi. Pri obradi djela iz literature studenti će aktivno učestvovati u vježbama. Oblici: vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
---	--

	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="458 242 1442 620"> <thead> <tr> <th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td><td>Testovi i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20%</td></tr> <tr> <td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15%</td></tr> <tr> <td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15%</td></tr> <tr> <td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: <u>100</u> bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitnu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%													Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																		
2.	Seminarski rad	15	15%																																		
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																		
4.	Završni ispit	50	50%																																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p>																																				

	f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. K. K. V. Tejlor ur., <i>Istorija filozofije I: od početka do Platona</i> 2. W. Windelband, <i>Povijest filozofije I</i> 3. F. Koplston, <i>Istorija filozofije I</i> 4. M. N. Đurić, <i>Istorija helenske etike</i> 5. H. Diels, <i>Predsokratovci I, II</i> 6. Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i> 7. D. Marić, <i>Kinici i metafizika i Sokrates i kinici</i> 8. Platon, <i>Obrana Sokratova, Kriton, Fedon</i>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filozofski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija										
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije II/1										
Šifra/kod	FIL FIL 201	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	8						
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2017/18.						
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položena <i>Historija filozofije I/I i I/2</i>										
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik										
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić									
	Kontakt podaci	Kabinet: 63 E-mail: damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	ponedjeljak, 9-10 srijeda, 9-11 petak, 9-11							
Saradnik	Ime i prezime	ass. Džana Rahimić-Bužo, MA									
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba Telefon: 253 118	Termin konsultacija	ponedjeljak, 11-14 utorak, 12-14							
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar_____;										
		vježbe 3									
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Predavanja iz srednjovjekovne filozofije će se koncentrirati na probleme odnosa razuma i vjere, te na problem univerzaliteta. Objasniće se povijesni, društveni i kulturni okvir za dolazak humanizma i renesanse, a posebna pažnja će se posvetiti filozofskim idejama toga vremena koje su imale snažan uticaj na kasnije mišljenje. Ukazaće se na stvaranje velikih sistema, pravaca i struja, empirizma i racionalizma u modernoj filozofiji sa posebnim akcentom na filozofski doprinos F. Bacona, R. Descartesa i J. Lockea.</p> <p>Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.</p>										
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnijim filozofskim problemima od srednjeg vijeka preko humanizma i renesanse do novovjekovnih rasprava filozofa empirističkog i racionalističkog usmjerenja.										

Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti filozofske probleme srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te novovjekovnog empirizma i racionalizma ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke iz ovog povijesnog perioda ➤ razumjeće filozofski utjecaj srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, empirizma i racionalizma, na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Rene Descartes: <i>Rasprava o metodi</i>
2.	Jednaka raspoređenost razuma kod svih ljudi i razmatranja o naukama.
3.	Razrješenje pitanja zdravog razuma ili uma, to jeste sposobnosti pravilnog suđenja. »Priča« o metodi i o onome što treba izbjegći u istraživanju istine.
4.	Sticanje pravog znanja iz životnog iskustva.
5.	Putovanje u sticanju iskustva i metoda učenja iz samoga sebe.
6.	Pravila metode koju Descartes traži.
7.	Četiri pravila metode mišljenja.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Četiri maksime za sretan život. O razlozima kojima se dokazuje postojanje

	boga i ljudske duše. Definiranje koraka koje Descartes poduzima u istraživanju prirode i motivi za djelo <i>Rasprava</i> .
10.	Rene Descartes <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i> I Meditacija: O stvarima koje se ne mogu staviti u sumnju.
11.	II Meditacija: O naravi ljudskog duha
12.	III Meditacija: O Bogu, da egzistira
13.	IV Meditacija: O istinitome i lažnome
14.	V Meditacija: O esenciji materijalnih stvari, i još jednom o Božijoj egzistenciji
15.	VI Meditacija: O egzistenciji materijalnih stvari i o stvarnoj razlici između duha i tijela.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih vježbi. Pri obradi djela iz literature studenti će aktivno učestvovati u vježbama. Oblici: vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
--	--

	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="458 240 1437 620"> <thead> <tr> <th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td><td>Testovi i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20%</td></tr> <tr> <td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15%</td></tr> <tr> <td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15%</td></tr> <tr> <td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>Ukupno: <u>100</u> bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja <p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitnu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%																			Ukupno: <u>100</u> bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																						
2.	Seminarski rad	15	15%																																						
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																						
4.	Završni ispit	50	50%																																						
		Ukupno: <u>100</u> bodova	100%																																						
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p>																																								

	<p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. F. Koplston, <i>Istorija filozofije II: Srednjevjekovna filozofija</i> 2. V. Filipović, <i>Filozofija renesanse</i> 3. B. Petronijević, <i>Istorija novije filozofije</i> 4. Augustin, <i>Ispovijesti</i> 5. T. Akvinski, <i>Dvije filozofske rasprave o istini</i> 6. F. Bacon, <i>Novi organon</i> 7. R. Descartes, <i>Rasprava o metodi; Meditacije o prvoj filozofiji</i> 8. J. Locke, <i>Ogled o ljudskom razumu</i>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filozofiski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije II/1						
Šifra/kod	FIL FIL 201	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	8		
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položena <i>Historija filozofije I/1</i> i <i>Historija filozofije I/2</i>						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik						
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić					
	Kontakt podaci	Kabinet: 63 E-mail:damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	ponedjeljak, 9-10 srijeda, 9-11 petak, 9-11			
Saradnik	Ime i prezime	Džana Rahimić-Bužo, MA					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba Telefon: 253 118	Termin konsultacija	ponedjeljak, 11-14 utorak, 12-14			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar _____; vježbe 3;						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Predavanja iz srednjovjekovne filozofije će se koncentrirati na probleme odnosa razuma i vjere, te na problem univerzalija. Objasniće se povijesni, društveni i kulturni okvir za dolazak humanizma i renesanse, a posebna pažnja će se posvetiti filozofskim idejama toga vremena koje su imale snažan uticaj na kasnije mišljenje. Ukazaće se na stvaranje velikih sistema, pravaca i struja, empirizma i racionalizma u modernoj filozofiji sa posebnim akcentom na filozofski doprinos F. Bacona, R. Descartesa i J. Lockea.</p> <p>Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.</p>						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnijim filozofskim problemima od srednjeg vijeka preko humanizma i renesanse do novovjekovnih rasprava filozofa empirističkog i racionalističkog usmjerenja.						

Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti filozofske probleme srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te novovjekovnog empirizma i racionalizma ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke iz ovog povijesnog perioda ➤ razumjeće filozofski utjecaj srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, empirizma i racionalizma, na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju
----------------------	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Srednjevjekovna filozofija: patristika. Odnos kršćanstva i filozofije.
2.	Srednjevjekovna filozofija – Vjera i razum.
3.	Srednjevjekovna filozofija – skolastika Problem univerzalija: nominalizam i realizam.
4.	Filozofija renesanse – socijalno-politička pozadina i fundamentalni motivi filozofije renesanse. Obnavljanje antičke filozofije (L.Vala, M. Ficino, G. P. de la Mirandola, P. Pomponaci).
5.	Filozofija renesanse - Oživljavanje filozofije prirode i metodska zasnivanje modernih prirodnih znanosti (N. Kuzanski, B. Telezio, F. Petrić, G. Bruno).
6.	Humanizam i reformski pokret – E. Roterdamski. Renesansna filozofija u Francuskoj – M. de Montaigne.
7.	Stvaranje velikih sistema, pravaca i struja: empirizam i racionalizam u modernoj filozofiji – generalne karakteristike. F. Bacon – znaje i ovladavanje prirodom; induktivna metoda.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	R. Descartes – biografija i bibliografija
10.	R. Descartes – Rasprava o metodu. Četiri metodska načela.

11.	R. Descartes – Metodska skepsa. Smisao i značaj stava Cogito ergo sum. Mišljenje, protežnost, Bog.
12.	J. Locke – biografija i bibliografija
13.	J. Locke – Porijeklo, izvjesnost i opseg spoznaje. Napad na urođene ideje i principe.
14.	J. Locke - Proste i složne ideje. Ideja supstancije i empiristička filozofija
15.	J. Locke – Ideje i jezik. Istina.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; background-color: #d3d3d3;">R. br.</th> <th style="text-align: center; background-color: #d3d3d3;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center; background-color: #d3d3d3;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center; background-color: #d3d3d3;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Testovi i permanentno praćenje</td> <td style="text-align: center;">20</td> <td style="text-align: center;">20%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">15%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">15%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">50%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;">Ukupno: 100 bodova</td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;">100%</td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%	5.														Ukupno: 100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																		
2.	Seminarski rad	15	15%																																		
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																		
4.	Završni ispit	50	50%																																		
5.																																					
		Ukupno: 100 bodova	100%																																		

	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja <p>Napomena:</p> <p>Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. F. Koplston, <i>Istorija filozofije II: Srednjevjekovna filozofija</i> 2. V. Filipović, <i>Filozofija renesanse</i> 3. B. Petronijević, <i>Istorija novije filozofije</i> 4. Augustin, <i>Ispovijesti</i> 5. T. Akvinski, <i>Dvije filozofske rasprave o istini</i> 6. F. Bacon, <i>Novi organon</i> 7. R. Descartes, <i>Rasprava o metodi; Meditacije o prvoj filozofiji</i> 8. J. Locke, <i>Ogled o ljudskom razumu</i> <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filozofiski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije III						
Šifra/kod	FIL FIL 301	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	9		
Ciklus studija	I	Semestar	V	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položena <i>Historija filozofije II/1 i Historija filozofije II/2</i>						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik						
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: arnautovicunsa@gmail.com Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14			
Saradnik	Ime i prezime	ass. Džana Rahimić-Bužo, MA					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 4; seminar _____; vježbe 4						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je studente upoznati sa temeljnim značenjima Kantove filozofije. Ovdje je osnovno težište stavljeno na <i>Kritiku čistog uma</i> i <i>Kritiku moći suđenja</i>, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku petog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike Immanuela Kanta, student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološko značenju transcendentalne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentalne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cijelosti, na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplikacija Kantove transcendentalne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se u bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smislu Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentalne filozofije.</p>						

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je pružiti studentima temeljna znanja iz oblasti filozofije njemačkog idealizma i da studenti kroz sticanje potrebnih znanja shvate povezanost različitih filozofskih pravaca u filozofijskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja navdenog povijesnog perioda, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje suvremene situacije u filozofijskom mišljenju.
Ishodi učenja	Nakon položenog ispita studenti će moći: <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti filozofske probleme iz oblasti filozofije njemačkog idealizma ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke i najvažnije odrednice filozofije njemačkog idealizma ➤ razumjeće filozofski utjecaj filozofije njemačkog idealizma na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu iz oblasti filozofije njemačkog idealizma sa današnjom filozofijom

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Immanuel Kant – <i>Kritika čistoga uma</i> O razlici između čistog i empiričkog saznanja. Saznanja a priori. Nauka koja određuje mogućnost, principe i obim svih saznanja a priori. O razlici analitičnih i sintetičnih sudova. Sintetični sudovi a priori kao principi nalaze se u svim teorijskim naukama uma. Opšti problem čistoga uma. Ideja i podjela jedne naročite nauke – Kritika čistog uma.
2.	Transcendentalna teorija o elementima. O prostoru. O vremenu. O transcendentalnoj estetici.
3.	Transcendentalne teorije o elementima. Transcendentalna logika. Ideja transcendentalne logike. O logici uopšte. O transcendentalnoj logici. O podjeli opšte logike na analitiku i dijalektiku. O podjeli transcendentalne logike na transcendentalnu analitiku i transcendentalnu dijalektiku. Transcendentalna analitika. Analitika pojmove. O principu iznalaženja svih čistih pojmoveva razuma.

4.	Dedukcija čistih pojmove razuma. Analitika osnovnih stavova. O transcendentalnoj moći suđenja uopšte. O šematzizmu čistih pojmove razuma. Sistem svih osnovnih stavova čistog razuma.
5.	Aksiome opažanja. Anticipacije opažaja. Analogije iskustva. Postulati empiričkog mišljenja uopšte.
6.	Transcendentalna dijalektika. Transcendentalni privid. O čistom umu. O umu uopšte. O logičkoj upotrebi uma. O čistoj upotrebi uma. O pojmovima čistog uma. O idejama uopšte. O transcendentalnim idejama. Sistem transcendentalnih ideja.
7.	O dijalektičkim zaključcima čistoga uma. O paralogizmima čistoga uma. Opovrgavanje Mendelsonovog dokaza za postojanost duše. O prelazu od racionalne psihologije ka kosmologiji.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Antinomija čistoga uma. Sistem kosmoloških ideja, Antitetika čistoga uma. Prva, druga, treća i četvrta antinomija.
10.	O interesu uma u njegovom sukobu sa samim sobom. O transcendentalnim problemima čistoga uma. Skeptičko izlaganje kosmoloških ideja na osnovu četiri transcendentalne ideje. Transcendentalni idealizam kao rješenje kosmološke dijalektike.
11.	Kritička odluka o kosmološkom sukobu uma sa samim sobom. Regulativan princip čistoga uma s obzirom na kosmološke ideje. O empiričkoj upotrebi regulativnog principa uma u pogledu svih kosmoloških ideja.
12.	Rješenje kosmološke ideje o totalitetu povezivanja pojava u svijet kao cjelinu. Rješenje kosmološke ideje o totalitetu djeljenja jedne date cjeline u opažanju. Rješenje kosmološke ideje o totalitetu izvođenja svjetskih događaja iz njihovih uzroka.
13.	Mogućnost izmirenja kauzaliteta slobode sa opštim zakonom prirodne nužnosti. Objašnjenje kosmološke ideje slobode u vezi sa opštom prirodnom nužnošću.
14.	Rješenje kosmološke ideje o totalitetu zavisnosti pojava u njihovoj egzistenciji uopšte.
15.	O cijeloj antinomiji čistog uma.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih vježbi. Pri obradi djela iz literature studenti će aktivno učestvovati u vježbama.</p> <p>Oblici: vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.</p>																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="465 675 1444 1056"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Testovi i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____ bodova</td><td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%	5.												Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																		
2.	Seminarski rad	15	15%																																		
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																		
4.	Završni ispit	50	50%																																		
5.																																					
Ukupno: _____ bodova			100%																																		

	<p>Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I. Kant, <i>Kritika čistog uma; Kritika moći suđenja; Kritika praktičnog uma</i> 2. J. G. Fichte, <i>Osnovi cjelokupnog učenja o nauci; Transcendentalna logika</i> 3. F. W. J. Schelling, <i>Forma i princip filozofije; Sistem transcendentalnog idealizma</i> 4. G. W. F. Hegel, <i>Fenomenologija duha; Znanost logike</i> <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Martin Heidegger, <i>Kant i problem metafizike</i> 2. Dieter Henrich, <i>Pribježišta</i> 3. G. W. F. Hegel, <i>Historija filozofije</i> 4. Samir Arnautović, <i>Filozofijska ishodišta moderne; Transcendentalna</i>

	<p><i>filozofija i odrednice moderne</i> 1. <i>Filozofiski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije III						
Šifra/kod	FIL FIL 301	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	9		
Ciklus studija	I	Semestar	V	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položena <i>Historija filozofije II/1</i> i <i>Historija filozofije II/2</i>						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik						
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: arnautovicunsa@gmail.com Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14			
Saradnik	Ime i prezime	ass. Džana Rahimić-Bužo, MA					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba Telefon: 253 118	Termin konsultacija	ponedjeljak, 11-14 utorak, 12-14			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 4; seminar _____; vježbe 4;						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je studente upoznati sa temeljnim značenjima Kantove filozofije. Ovdje je osnovno težište stavljen na <i>Kritiku čistog uma</i> i <i>Kritiku moći suđenja</i> , temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku petog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike Immanuela Kanta, student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološko značenju transcendentalne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentalne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cijelosti, na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplikacija Kantove transcendentalne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se u bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smislu Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentalne filozofije						

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je pružiti studentima temeljna znanja iz oblasti filozofije njemačkog idealizma i da studenti kroz sticanje potrebnih znanja shvate povezanost različitih filozofskih pravaca u filozofske tradicije. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja navdenog povijesnog perioda, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje suvremene situacije u filozofiskom mišljenju.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti filozofske probleme iz oblasti filozofije njemačkog idealizma ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke i najvažnije odrednice filozofije njemačkog idealizma ➤ razumjeće filozofski utjecaj filozofije njemačkog idealizma na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu iz oblasti filozofije njemačkog idealizma sa današnjom filozofijom

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje s načinom rada
2.	Kantovo zasnivanje kritike čistog uma. Kritika dogmatizma i skepticizma. Odrednice dogmatizma i skepticizma. Polazišta Kantove kritike.
3.	Temeljna pitanja Kantove metafizike. Pojam metafizike kod Kanta. Odnos subjektivnog i objektivnog u Kantovoj filozofiji. Značenje metafizike subjektiviteta. Logičke osnove metafizičke gradnje subjektiviteta. Pojam ukusa. Transcendentalno zasnivanje etike kod Kanta. Kantova filozofija morala kao princip djelovanja
4.	Zadaća metafizike i transcendentalna filozofija kod Kanta. Smisao metafizike. Problem uma i samosvijesti. Transcendentalno i realno. Određenja Kantove etike i zasnivanje modernog etičkog mišljenja. Aporije čistog uma. Izlaganje aporija. Spoznajno-teorijski značaj izlaganja aporija kod Kanta. Metafizičke konzekvene Kantovog postavljanja aporija.

5.	Arhitektonika čistog uma. Smisao arhitektonike. Transcendentalna dijalektika. Teleološke konzekvence.
6.	Kantovo zasnivanje filozofije morala i konzekvence njegovog mišljenja u etici.
7.	Fichteova transcendentalna filozofija.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Pojam Ja kod Fichtea. Zasnivanje subjektiviteta. Pojam identiteta kod Fichtea. Spoznaja i djelovanje u Fichteovoj filozofiji. Pojam drugog kod Fichtea. Transcendentalna logika i metafizika. Dijalektika i zbilja u Fichteovoj metafizici. Iskorak u metafizici subjektiviteta.
10.	Fichteova filozofija morala.
11.	Jacobi i kritika Jacobijeve filozofije. Postkantovska filozofija.
12.	Schellingov transcendentalni idealizam. Pojam subjekta kod Schellinga. Subjektivno i objektivno u Schellingovoj filozofiji. Zasnivanje transcendentalnog idealizma.
13.	Schellingov sistem filozofije. Subjektivni i objektivni idealizam. Filozofija prirode kao konačna instanca metafizike. Znanje i mišljenje. Pojam slobode i značaj za sistem filozofije.
14.	Sloboda i duh kod Schellinga. Pojam uma i umstvenosti. Recepција Kantove filozofije. Transcendentalna filozofija kao povijesno ishodište metafizike.
15.	Rekapitulacija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
--	--

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="463 397 1437 768"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Testovi i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja <p>Napomena:</p> <p>Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%													Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																		
2.	Seminarski rad	15	15%																																		
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																		
4.	Završni ispit	50	50%																																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																				

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I. Kant, <i>Kritika čistog uma; Kritika moći suđenja; Kritika praktičnog uma</i> 2. J. G. Fichte, <i>Osnovi cjelokupnog učenja o nauci; Transcendentalna logika</i> 3. F. W. J. Schelling, <i>Forma i princip filozofije; Sistem transcendentalnog idealizma</i> 4. G. W. F. Hegel, <i>Fenomenologija duha; Znanost logike</i>
Dodataknice	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Martin Heidegger, <i>Kant i problem metafizike</i> 2. Dieter Henrich, <i>Pribježišta</i> 3. G. W. F. Hegel, <i>Historija filozofije</i> 4. Samir Arnautović, <i>Filozofska ishodišta moderne; Transcendentalna filozofija i odrednice moderne</i> 1. <i>Filozofski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije IV						
Šifra/kod	FIL FIL 401	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	8		
Ciklus studija	II	Semestar	VII	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položena <i>Historija filozofije III</i>						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski hrvatski, srpski jezik						
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: arnautovicunsa@gmail.com Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14			
Saradnik	Ime i prezime	ass. Džana Rahimić-Bužo, MA					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar _____; vježbe 3						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Schopenhauerovo mišljenje svijeta; Kierkegardov pojam egzistencije; Nietzscheova kritika metafitike; Husserlovo zasnivanje transcendentalne filozofije; Jaspersova filozofija egzistencije; Heideggerovo mišljenje metafizike i tematiziranje povijesti filozofije; Frankfurtska škola; Gadamerova hermeneutika i razumijevanje modernog svijeta; Habermasova kritika moderne; Pitanje kraja moderne u Vattimovoj filozofiji; Frankovo mišljenje romantizma u diskursu suvremene filozofije; Henrichovo reaffirmiranje metafizike i ponovno promišljanje njene tradicije; Fenomenološko mišljenje stranog u Waldenfelsovoj filozofiji.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta je studentima obazbijediti šire znanje iz filozofije 19. i 20. stoljeća. Realizacija nastave na ovom predmetu ima za cilj studente osposobiti za istraživanje u području suvremene filozofije i pružiti im šire uvide u glavne tendencije i predpostavke suvremenog filozofijskog mišljenja. U tom						

	smislu filozofija 19. stoljeća se tematizira u povijesnom slijedu razvoja mišljenja u glavnim tendencijama koje će artikulirati filozofijsku misao 20. stoljeća.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti filozofske probleme u području suvremene filozofije ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke filozofije 19. i 20. stoljeća ➤ razumjeće filozofski utjecaj filozofije 19. i 20. stoljeća na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu filozofije 19. i 20. stoljeća sa današnjom filozofijom

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	<p>Martin Heidegger: <i>Bitak i vrijeme</i></p> <p>Nužnost, struktura i prvenstvo pitanja o bitku.</p> <p>Nužnost izričitog postavljanja pitanja o bitku. Formalna struktura pitanja o bitku. Ontološko prvenstvo pitanja o bitku. Ontičko prvenstvo pitanja o bitku.</p>
2.	<p>Dvostruka zadaća u obradi pitanja o bitku</p> <p>Metoda istraživanja i njegov nacrt</p> <p>Ontološka analitika tubitka kao oslobođanje horizonta za jednu interpretaciju smisla bitka uopće. Zadaća destrukcije povijesti ontologije.</p> <p>Fenomenološka metoda istraživanja. Pojam fenomena. Pojam logosa. Predpojam fenomenologije. Nacrt rasprave.</p>
3.	<p>Interpretacija tubitka s obzirom na vremenost i eksplikacija vremena kao transcendentalnog horizonta pitanja o bitku.</p> <p>Pripremna fundamentalna analitika tubitka. Tema analitike tubitka.</p> <p>Razgraničenje analitike tubitka prema antropologiji, psihologiji i biologiji.</p> <p>Egzistencijalna analitika i interpretacija primitivnog tubitka. Poteškoće oko dobivanja jednog prirodnog pojma svijeta.</p>
4.	<p>Bitak u svijetu uopće kao temeljno ustrojstvo bitka</p> <p>Skica bitka u svijetu iz orijentacije na u-bitak kao takav. Egzemplifikacija u-bitka na jednom fundiranom modusu. Spoznavanje svijeta.</p>

5.	Svjetovnost svijeta. Idea svjetovnosti svijeta uopće. Bitak bića koja susreće u okolnom svijetu. Sukladnost okolnog svijeta sa svijetom koja se javlja kod unutarsvjetskog bića. Uputa i znak. Svrhovitost i značajnost; svjetovnost svijeta.
6.	Odudaranje analize svjetovnosti od interpretacije svijeta kod Descartesa. Okolsko okolnog svijeta i prostornost tubitka.
7.	Bitak-u-svijetu kao subitak i samobitak se Polazište egzistencijalnog pitanja o Tko tubitka Su-tubitak Drugih i svakidašnji su-bitak Svakidašnji samobitak i Se.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	U-Bitak kao takav Zadaća tematske analize u-bitka. Egzistencijalna konstitucija Tu. Svakidašnji bitak Tu i propadanje tubitka.
10.	Briga kao bitak tubitka. Pitanje o izvornoj cjelovitosti strukturne cjeline tubitka. Temeljno čuvstvovanje tjeskobe kao jedna osobita dokučenost tubitka. Bitak tubitka kao briga. Potvrda egzistencijalne interpretacije tubitka kao brige iz predontološkog samoizlaganja tubitka. Tubitak, svjetovnost i realnost.
11.	Tubitak, dokučenost i istina. Tradicionalni pojam istine i njegovi ontološki temelji. Izvorni fenomen istine i porijeklo tradicionalnog pojma istine.
12.	Vrsta bitka istine i predpostavka istine. Tubitak i vremenost.
13.	Moguća cijelost tubitka i bitak pri smrti. Prividna nemogućnost ontološkog zahvaćanja i određenja cijelosti sukladne tubitku. Iskusivost smrti Drugih i mogućnost zahvaćanja jednog cijelog tubitka. Nenamirenost, svršetak i cjelina.
14.	Razgraničenje egzistencijalne analitike smrti prema mogućim drugim interpretacijama tog fenomena. Skica egzistencijalno-ontološke strukture smrti. Bitak pri smrti i svakidašnjost tubitka.
15.	Svakidašnji bitak pri svršetku i potpuni egzistencijalni pojam smrti. Egzistencijalni projekt pravoga bitka pri smrti.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih vježbi. Pri obradi djela iz literature studenti će aktivno učestvovati u vježbama.</p> <p>Oblici: vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.</p>																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="463 677 1437 1058"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Testovi i permanentno praćenje</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: _____ bodova</td><td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%													Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																		
2.	Seminarski rad	15	15%																																		
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																		
4.	Završni ispit	50	50%																																		
Ukupno: _____ bodova			100%																																		

	<p>Napomena:</p> <p>Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I. Kant, <i>Kritika čistog uma</i> i <i>Kritika moći suđenja</i> 2. F. W. J. Schelling, <i>Forma i princip filozofije</i> i <i>Sistem transcendentalnog idealizma</i> 3. J. G. Fichte, <i>Osnovi cjelokupnog učenja o nauci</i> i <i>Transcendentalna logika</i> 4. G. W. F. Hegel, <i>Fenomenologija duha; Osnovne crte filozofije prava; Filozofija povijesti; Znanost logike</i> 5. S. Kierkegard, <i>Ili Ili i Bolest na smrt</i> 6. K. Marx, <i>Rani spisi</i> i <i>Kapital</i> 7. F. Nietzsche, <i>Rođenje tragedije; O koristi i šteti historije za život; Radosna znanost; Tako je govorio Zarathustra</i> 8. E. Husserl, <i>Logička istraživanja</i> i <i>Ideja fenomenologije</i> 9. M. Heidegger, <i>Bitak i vrijeme; Šumski putevi; Kant i problem metafizike</i> 10. H. Blumenberg, <i>Geneza kopernikanskog svijeta</i> 11. M. Frank, <i>Kazivo i nekazivo</i> i <i>Conditio moderna</i> 12. H. G. Gadamer, <i>Istina i metoda</i> 13. B. Waldenfels, <i>U mrežama životnog svijeta</i> 14. T. Adorno, <i>Minima moralia</i> 15. M. Horkheimer i T. Adorno <i>Dijalektika prosvjetiteljstva</i> 16. K. Jaspers, <i>Filozofija</i> 17. W. Dilthey, <i>Izgradnja historijskog svijeta u duhovnim znanostima</i>

	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I. Kant, <i>Antropologija u pragmatičnom pogledu</i> 2. S. Arnautović, <i>Filozofijska ishodišta moderne; Suvremena filozofija i filozofijsko nasljeđe; Nietzscheov nihilizam i metafizika; Transcendentalna filozofija i odrednice moderne; Razmeđa Hegelove filozofije</i> 3. D. Henrich, <i>Pribježišta</i> 4. G. W. F. Hegel, <i>Historija filozofije</i> 5. R. Rorty, <i>Filozofija i ogledalo prirode</i> 6. R. Muminović, <i>Uvod u filozofiju</i> 1. <i>Filozofijski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije IV						
Šifra/kod	FIL FIL 401	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	8		
Ciklus studija	II	Semestar	VII	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položena <i>Historija filozofije III</i>						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik						
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: arnautovicunsa@gmail.com Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14			
Saradnik	Ime i prezime	ass. Džana Rahimić-Bužo, MA					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar _____; vježbe 3						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Schopenhauerovo mišljenje svijeta; Kierkegardov pojam egzistencije; Nietzscheova kritika metafizike; Husserlovo zasnivanje transcendentalne filozofije; Jaspersova filozofija egzistencije; Heideggerovo mišljenje metafizike i tematiziranje povijesti filozofije; Frankfurtska škola; Gadamerova hermeneutika i razumijevanje modernog svijeta; Habermasova kritika moderne; Pitanje kraja moderne u Vattimovoj filozofiji; Frankovo mišljenje romantizma u diskursu suvremene filozofije; Henrichovo reafirmiranje metafizike i ponovno promišljanje njene tradicije; Fenomenološko mišljenje stranog u Waldenfelsovoj filozofiji.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta je studentima obazbijediti šire znanje iz filozofije 19. i 20. stoljeća. Realizacija nastave na ovom predmetu ima za cilj studente osposobiti za istraživanje u području suvremene filozofije i pružiti im šire uvide u glavne tendencije i predpostavke suvremenog filozofiskog mišljenja. U tom						

	smislu filozofija 19. stoljeća se tematizira u povijesnom slijedu razvoja mišljenja u glavnim tendencijama koje će artikulirati filozofijsku misao 20. stoljeća.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti filozofske probleme u području suvremene filozofije ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke filozofije 19. i 20. stoljeća ➤ razumjeće filozofski utjecaj filozofije 19. i 20. stoljeća na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu filozofije 19. i 20. stoljeća sa današnjom filozofijom

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje s načinom rada
2.	Kantova kritika metafizike. Pojam metafizike kod Kanta i zadaća kritike čistog uma kao temeljne discipline. Odrednice Kantovog kriticizma. Descartes i transcendentalna filozofija.
3.	Temeljna pitanja Kantove transcendentalne filozofije. Novo započinjanje mišljenja kod Kanta.
4.	Prevladavanje dualizma mišljenja u njemačkom idealizmu. Etika u njemačkom idealizmu.
5.	Pojam Drugog u Fichteovoj transcendentalnoj filozofiji. Značenje Drugog kod Kanta. Fichteovo određenje Drugog. Problem moralnosti i umstvenog djelovanja kod Fichtea. Recepција Fichteovog mišljenja Drugog.
6.	Fenomenološko značenje Drugog. Hegelovo određenje drugosti. Značenje drugog i tuđeg kod Husserla. Levinasov pojam Drugog i drugosti. Pitanje drugosti kod Sartrea i Merleau-Ponty-a. Waldenfelsova eksplikacija stranog. Prevladavanje drugosti i Waldenfelsovo određenje životnog svijeta.
7.	Zasnivanje metafizike subjektiviteta. Kant i problem subjektiviteta. Mišljenje i realitet zbilje. Zbiljnost i subjektivnost. Problem djelovanja i

	umjetničkog stvaranja. Moralno i racionalno djelovanje.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Kritika metafizike subjektiviteta. Kritika metafizike subjektiviteta u 20. Stoljeću. Nova recepcija i redefiniranje problema subjektiviteta. Značenje subjektiviteta kod Henricha i u filozofiji na koncu 20. Stoljeća.
10.	Sloboda i duh u mišljenju njemačkog idealizma. Sistem filozofskog mišljenja i sistem znanja u metafizici. Polivalentnost značenja metafizike. Pojam duha i značenje mišljenja u njemačkom idealizmu. Sloboda i duh u mišljenju njemačkog idealizma. Pojam spekulativnogidelizma. Povijesnost i subjektivitet. Duh i zbiljnost u relacijama povijesnosti.
11.	Problem identiteta u njemačkom idealizmu. Značenje identiteta kod Kanta. Fichteovo određenje identiteta kroz recepciju Kantove filozofije. Duh i identitet kod Schellinga. Hegelovo određenje identiteta i prevladavanje formalno-logičkog razumijevanja.
12.	Kritika metafizike identiteta u filozofiji 20. Stoljeća. Nietscheova kritika identiteta i postmoderna kritika. Nedostantnost postmoderne kritike. Heideggerova kritika određenja identiteta u njemačkom idealizmu. Fenomenološka kritika metafizike identiteta. Henrichovo redefiniranje određenja metafizike identiteta. Realna značenja i odnosi identiteta koncem 20. stoljeća.
13.	Kantova filozofija i početak modernog mišljenja.
14.	Pregled glavnih pitanja filozofije njemačkog idealizma i problematiziranje pitanja subjektiviteta i identiteta.
15.	Rekapitulacija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
--	--

	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:		
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%
2.	Seminarski rad	15	15%
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%
4.	Završni ispit	50	50%
	Ukupno: 100 bodova	100%	
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja 		
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:		

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I. Kant, <i>Kritika čistog uma i Kritika moći suđenja</i> 2. F. W. J. Schelling, <i>Forma i princip filozofije i Sistem transcendentalnog idealizma</i> 3. J. G. Fichte, <i>Osnovi cjelokupnog učenja o nauci i Transcendentalna logika</i> 4. G. W. F. Hegel, <i>Fenomenologija duha; Osnovne crte filozofije prava; Filozofija povijesti; Znanost logike</i> 5. S. Kierkegaard, <i>Ili Ili i Bolest na smrt</i> 6. K. Marx, <i>Rani spisi i Kapital</i> 7. F. Nietzsche, <i>Rođenje tragedije; O koristi i šteti historije za život; Radosna znanost; Tako je govorio Zarathustra</i> 8. E. Husserl, <i>Logička istraživanja i Ideja fenomenologije</i> 9. M. Heidegger, <i>Bitak i vrijeme; Šumski putevi; Kant i problem metafizike</i> 10. H. Blumenberg, <i>Geneza kopernikanskog svijeta</i> 11. M. Frank, <i>Kazivo i nekazivo i Conditio moderna</i> 12. H. G. Gadamer, <i>Istina i metoda</i> 13. B. Waldenfels, <i>U mrežama životnog svijeta</i> 14. T. Adorno, <i>Minima moralia</i> 15. M. Horkheimer i T. Adorno <i>Dijalektika prosvjetiteljstva</i> 16. K. Jaspers, <i>Filozofija</i> 17. W. Dilthey, <i>Izgradnja historijskog svijeta u duhovnim znanostima</i>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I. Kant, <i>Antropologija u pragmatičnom pogledu</i> 2. S. Arnautović, <i>Filozofska ishodišta moderne; Suvremena filozofija i filozofska nasljeđe; Nietzscheov nihilizam i metafizika; Transcendentalna filozofija i odrednice moderne; Razmeđa Hegelove filozofije</i> 3. D. Henrich, <i>Pribježišta</i> 4. G. W. F. Hegel, <i>Historija filozofije</i> 5. R. Rorty, <i>Filozofija i ogledalo prirode</i> 6. R. Muminović, <i>Uvod u filozofiju</i> 1. <i>Filozofiski riječnik u redakciji Vladimira Filipovića</i>

Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije I/1						
Šifra/kod	FIL FIL 102	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	7		
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik						
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić					
	Kontakt podaci	Kabinet:63 E-mail:damir.maric@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	ponedjeljak, 9-10 srijeda, 9-11 petak, 9-11			
Saradnik	Ime i prezime	Džana Rahimić-Bužo, MA					
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba Telefon: 253 118	Termin konsultacija	ponedjeljak, 11-14 utorak, 12-14			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar _____; vježbe 3						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Predavanja će krenuti razmatranjem okolnosti nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj nastaviće pratiti razvoj pojedinih filozofija i „filozofskih škola“ pri čemu će se posebna pažnja posvetiti postavljanju ključnih filozofskih pitanja i odgovora koji će biti prisutni i uticajni i u kasnjem mišljenju. Stoga je neophodno obratiti više pažnje na temeljne filozofske postavke predsokratovskog perioda počevši od miletских filozofa preko piragorejaca, elejaca, atomista i pojedinih značajnih filozofa, poput Heraklita, Empedokla i Anaksagore, do kraja „kozmološkog perioda“, odnosno do pojave prvih sofista. Na predavanjima će se objasniti zašto sofisti, prije svega Protagora i Gorgija, odustaju od kozmoloških istraživanja i zašto su se posvetili čovjeku i njegovom životu u zajednici. U centru Sokratovog interesovanja, koji je također smatrao kozmologiju nepotrebnom, biće etički problemi, međutim, isto tako će se pokušati objasniti zašto nam je problem doći do historijskog Sokrata i po čemu je njegov metod orginalan i komplementaran njegovoј etici.</p> <p>Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na predavanjima i vježbama, kao i sekundarnu literaturu koja se njima bavi.</p>						

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od predsokratovske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku.
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ razumjeti filozofske probleme u periodu od predsokratovske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke ovog povijesnog perioda (od predsokratovaca do sofista i Sokrata) ➤ omogućiti će im razumjevanje filozofskog utjecaja ovog povijesnog perioda na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu ovog povijesnog perioda (od predsokratovaca do Sokrata) na današnju filozofiju

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Nastanak filozofije u antičkoj grčkoj Povijesni, kulturni, religijski i geografski kontekst nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj.
2.	Filozofi iz Mileta – Tales, Anaksimandar, Amaksimen: pitanje o arhe.
3.	Pitagoras i pitagorasovci – broj kao počelo svega. Uticaj pitagorasovskog stanovišta na kasnije filozofije i na novovjekovnu filozofiju i suvremenu znanost.
4.	Elejska škola – Ksenofan (pitanje o njegovoj pripadnosti elejskoj školi), Parmenid, Zenon, Melis. Jedno ili bitak, jedinstvo i mnoštvo, problem kretanja.
5.	Heraklit – Logos i jedinstvo suprotnosti. Vatra kao metafora ili kozmološki princip. Poređenje sa elejskom filozofijom.
6.	Empedoklo – četiri korijena svega (vatra, voda, zemlja, zrak) i dva principa (ljubav i mržnja).
7.	Anaksagora – Homeomerije i nous (um). Um kao princip u filozofiji.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata

9.	Atomisti – Demokrit i Leukip – atomi i prazno. Bitak i ništa u filozofiji atomista. Razlike i sličnosti homeomerija i atoma.
10.	Sofisti – Protagora i Gorgija. Značenje Protagorinog stava da je čovjek mjeru svih stvari. Filozofski razlozi za odustajanje od kozmologije. Promjenjeno značenje istine i značaj retorike. Gorgijin napad na elejsku filozofiju i besmislenost kozmologije.
11.	Ostali sofisti – Hipija, Prodik, Antifon i drugi. Etički i politički stavovi, egalitarizam, vjerovatni napad na ropsstvo, mogući kozmopolitizam, elitizam, eristika.
12.	Sokrat - biografija: živjeti bez ostatka ono što se misli ili jedinstvo filozofije i života.
13.	Problem Sokrata: četiri osnovna izvora o Sokratovom životu i učenju i njihova nekompatibilnost. Pregled najvažnijih teorija o tome ko je doista bio Sokrat. Najuticajnije suvremeno stajalište Gregory Vlastosa.
14.	Sokratov metod: elenhos Shema elenhosa, definiranje i indukcija. Sokratova ironija i majeutika.
15.	Sokratova etika: vrlina je znanje je sreća. Sokratov paradoks: niko ne čini zlo namjerno. Odnos vrline i sreće.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
---	--

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td><td>Testovi i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20%</td></tr> <tr> <td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15%</td></tr> <tr> <td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15%</td></tr> <tr> <td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%													Ukupno: 100 bodova		
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																	
2.	Seminarski rad	15	15%																																	
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																	
4.	Završni ispit	50	50%																																	
Ukupno: 100 bodova			100%																																	
	<p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrati na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja <p>Napomena:</p> <p>Da bi pristupili završnom ispitnu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.</p>																																			
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																			
	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</p> <p>b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</p> <p>c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</p> <p>d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</p> <p>e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</p> <p>f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																																			
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. K. K. V. Tejlor ur., <i>Istorija filozofije I: od početka do Platona</i> 2. W. Windelband, <i>Povijest filozofije I</i> 3. F. Koplston, <i>Istorija filozofije I</i> 4. M. N. Đurić, <i>Istorija helenske etike</i> 5. H. Diels, <i>Predsokratovci I, II</i> 6. Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i> 7. D. Marić, <i>Kinici i metafizika i Sokrates i kinici</i> 8. Platon, <i>Odrana Sokratova, Kriton, Fedon</i> 																																			

	<p><i>Dodata na</i></p> <p>1. <i>Filozofijski riječnik</i> u redakciji Vladimira Filipovića</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II [FILOZOFSKA LOGIKA]						
Šifra/kod	FIL FIS 406	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	8		
Ciklus studija	Drugi (II)	Semestar	Prvi (I)	Ak. godina	2017/18		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I [Uvod u logiku] FIL FIS 101 i iz predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I [Simbolička logika] FIL FIS 103						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.Nijaz Ibrulj, redovni profesor					
	Kontakt podaci	Kabinet: 66 / I E-mail: nijaz.ibrulj@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 126	Termin konsultacija	Utorak:11-13 Srijeda:11-13 Četvrtak: 11-13			
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Kenan Šljivo, docent					
	Kontakt podaci	Kabinet: 57 / I E-mail: kenan.sljivo@ff-unsafe.ba Telefon: 033 253 128	Termin konsultacija	Ponedeljak: 9-11 Utorak: 9-11 Petak: 10-12			
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 3 sata; seminar: 0 sati; vježbe: 3 sata						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U prvom dijelu kolegija predmetni sadržaj se izlaže u nekoliko sklopova: Kroz sklop 1 (Ideja transcendentalne logike) studenti se upoznaju s novom epistemološkom idejom koja mijenja tradicionalni pristup logičkim problemima (odbacuje formalnu logiku) zasnivajući ideju logike na ideji transcendentalne filozofije. Pri tome se studentima eksplisira smisao transcendentalizma uopšte, u metafizičkom, logičkom, epistemološkom i lingvističkom smislu. Kroz sklop 2 (Spekulativna / dijalektička logika) studenti slikede Hegelovu kritiku transcendentalne filozofije koja uvodi novi idiom definiranja ontoloških i epistemoloških pretpostavki logike uvodeći novu metodu: dijalektičko razumijevanje pojmove subjekta i predikata kroz totalitet ili jedinstvo ideje. U drugom dijelu kolegija, kroz sklop 3 (Fenomenološka analiza i čista logika) u razumijevanje suvremenih logičkih topika uvodi se novi koncept čiste logike zasnovane na čistom doživljaju i fenomenološkoj analizi značenjskih kategorija u kojima se taj doživljaj objektivizira. Kroz sklop 4 (Logika naučnog otkrića) studenti se upoznaju bliže s djelovanjem logičkih metoda unutar znanstvene teorije pri čemu se istraživanja Karla Poperra uzimaju kao relevantna za razumijevanje same strukture znanstvene argumentacije. Kroz sklop 5 (Metodologija socioloških istraživanja) studenti se upoznaju s primjenom logičkih metoda i tehnika na područje društvenih znanosti.						

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Cilj predmeta: Osnovni cilj kolegija Logika sa metodologijom socioloških istraživanja [Filozofska logika] jeste da studente upozna s glavnim konceptima filozofske logike i logičkim teorijama onih filozofskih sistema koji su nastali na različitim pristupima sadržaju i formi mišljenja, od epistemološko-transcendentalnog preko dijalektičko-spekulativnog do matematsko-simboličkog i lingvističko-transcendentalnog. Studenti se najprije upoznaju s idejom transcendentalne logike I.Kanta (Kritika čistog uma) i spekulativne logike G.W.F. Hegela (Znanost logike). Razlika izmedju ontoloških i epistemoloških prepostavki ova dva filozofska sistema pokazuje se kao razlika u metodu mišljenja. Na razlici nastaloj u ovoj tradiciji mišljenja nastavlja se istraživanje filozofske logike u diskursu psiholoških kategorija doživljaja, evidencije, čiste istine (Huserl) koja se zasniva u samom aktu spoznaje-u ideji kao takvoj koja utemeljuje svoje fenomenološke modele. U pravcu rasvjetljavanja novih mogućnosti razumijevanja logičkog instrumentarija uvodi se u kolegij ekplikiranje statusa logike i njenih koncepata u teorijama moderne znanosti.</p>
Ishodi učenja	<p>Prvi dio kolegija Sklop / Domena I: Epistemološki orijentiran koncept logike</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje novih epistemoloških ideja koje transformiraju formalnu logiku u transcendentalnu logiku 2. Razumijevanje smisla transcendentalizma uopšte, u metafizičkom, logičkom, epistemološkom i lingvističkom smislu. <p>Sklop / Domena II: Dijalektički koncept logike</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Poznavanje mogućnosti kritike transcendentalne filozofije iz metode dijalektičke filozofije i logike 4. Razumijevanje ideje apsolutnog znanja 5. Razumijevanje ideje razvijana ideje ili rada / kretanja pojma <p>Drugi dio kolegija: Sklop / Domena III: Fenomenološka logika</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Poznavanje koncepta fenomenološke logike <p>Sklop / Domena IV: Logika naučnog otkrića</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Poznavanje koncepta logike naučnog otkrića i naučnog istraživanja <p>Sklop / Domena V: Metodologija epistemološki orijentiranih logika</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Razumijevanje mogućnosti primjene epistemološki orijentisanih logika na metodologiju društvenih istraživanja.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica (Predavanja)
1.	Sklop I: Ideja transcendentalne logike Tema 1. Kantov koncept mogućeg iskustva
2.	Tema 2. Trancendentalna logika i transcendentalna analitika
3.	Tema 3. Transcendentalna dijalektika
4.	Sklop II: Dijalektička – spekulativna logika Tema 4. Logika kao znanost o čistoj ideji.
5.	Tema 5. Odnos subjekta i predikata u dijalektičkoj logici
6.	Tema 6.Kretanje i rad pojma:odnos metode i sadržaja
7.	Tema 7. Negativna dijalektika i njena kritika
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 8. Sistem apsolutnog znanja
10.	Sklop III: Fenomenološka analiza i čista logika Tema 9. Psihologiski fundirana logika
11.	Tema 10. Jedinstvo znanosti kao jedinstvo dovršene teorije.
12.	Sklop IV: Logika naučnog otkrića Tema 11. Shvatanje nauke kao kosmologije.
13.	Tema 12. Logika kao pragmatička teorija znanstvenog istraživanja
14.	Tema 13. Osnovi metodologije znanosti
15.	TEST #2
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (Vježbe)
Datum	
1.	Tema 1. Ideja kritike teorijskog i praktičkog uma Pročitati : Kant, <i>Kritika čistog uma : Trascendentalna estetika</i>
2.	Tema 2. Ideja trascendentalne logike. Pročitati : Kant, <i>Kritika čistog uma : Trascendentalna logika</i>
3.	Tema 3. Temeljni koncepti transcedentalne dijalektike Pročitati : Kant, <i>Kritika čistog uma : Trascendentalna dijalektika</i>
4.	Tema 4. Temeljni koncepti transcendentalne metodologije Pročitati : Kant, <i>Kritika čistog uma</i>
5.	Tema 5. Kretanje pojma-princip metode spekulativne logike Pročitati: Hegel, <i>Znanost logike. I-III</i>
6.	Tema 6. Ontologija i logika u ideji kretanja samosvijsti Pročitati: Hegel, <i>Znanost logike. I-III</i>
7.	Tema 7. Logika I fenomenologija duha Pročitati: Hegel, <i>Fenomenologija duha (odabrani dijelovi)</i>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 8. Psihologiziranje logike Pročitati: Huserl, <i>Logička istraživanja: Prologomena</i>
10.	Tema 9. Intuitivni uvid i evidencija Huserl, <i>Logička istraživanja I</i>
11.	Tema 10. Intencionalnost i evidencija Pročitati: Huserl, <i>Logička istraživanja I</i>
12.	Tema 11. Metoda i karakter znanosti Pročitati: Popper, <i>Logika naučnog otkrića</i>
13.	Tema 12. Verifikacija i falsifikacija kao metodski postupci provjerljivosti znanstvenih teorija Pročitati: Popper, <i>Logika naučnog otkrića</i>
14.	Tema 13. Pragmatizam i znanstvena teorija Pročitati: Djui, <i>Logika-Teorija istraživanja.</i>
15.	Tema 14. Logika kao naturalistička disciplina Pročitati: Djui, <i>Logika-Teorija istraživanja.</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> • Predavanja po tematskim sklopovima • Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova • Vježbe (analiza izabralih topika) • Sistematizacija topika 																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Prisutnost</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Aktivnost</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">10%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Test 1</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">15%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Test 2</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">15%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">5.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td style="text-align: center;">50</td> <td style="text-align: center;">50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td style="text-align: right;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitnu <p>Napomena:</p> <p>Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) na Odsjeku za filozofiju i da objavljaju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Pismeni ispit	50	50%											Ukupno: 100 bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prisutnost	10	10%																																		
2.	Aktivnost	10	10%																																		
3.	Test 1	15	15%																																		
4.	Test 2	15	15%																																		
5.	Pismeni ispit	50	50%																																		
		Ukupno: 100 bodova	100%																																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="vertical-align: top;"> a) 10 (A) b) 9 (B) c) 8 (C) d) 7 (D) e) 6 (E) </td> <td style="vertical-align: top; padding-left: 10px;"> - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; </td> </tr> </table>	a) 10 (A) b) 9 (B) c) 8 (C) d) 7 (D) e) 6 (E)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																																		
a) 10 (A) b) 9 (B) c) 8 (C) d) 7 (D) e) 6 (E)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																																				

	f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I.Kant. Kritika čistog uma. Zagreb, 1984. 2. G.W.F.Hegel, Znanost logike. I-III. Zagreb 2003. 3. E.Husserl. Logička istraživanja. Zagreb, 2005. 4. Dewey, John. Logika. Beograd.Nolit. 1962. 5. Popper, K.: Logika naučnog otkrića. Beograd, Nolit, 1973. 6. Kuhn, Thomas. Struktura naučnih revolucija. Beograd, Nolit, 1974. 7. H.Rajhenbah. Radjanje naučne filozofije. Nolit. Beograd, 1964 8. N.Ibrulj, Filozofija logike. Sarajevo.Sarajevo-Publishing,1999 <p><i>Dodata:na:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hegel, Enciklopedija znanosti.Veselin Masleša, Sarajevo, 1989. 2. Hegel, Fenomenologija duha. BIGZ. Beograd, 1980. 3. H.Putnam, Pragmatism. Blackwell. Oxford, 1996. 4. W.Stegmüller, Probleme und Resultate der Wissenschaftstheorie und Analytische Philosophie. Bd.IV. Suhrkamp, 1964. 5. A.Ule. Znanost i realizam. HFD. Zagreb, 1996. 6. N.Ibrulj, Stoljeće rearanžiranja. Sarajevo. Filozofsko društvo Theoria, 2005. <p>Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library). https://academiaanalitica.wordpress.com/library/</p> <p>ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u filozofiju						
Šifra/kod	FIL FIS 101	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3		
Ciklus studija	Prvi (I)	Semestar	Prvi (I)	Ak. godina	2017/18		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na jednopredmetnom ili dvopredmetnom studiju filozofije						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.Nijaz Ibrulj, redovni profesor					
	Kontakt podaci	Kabinet: 66 / I E-mail:nijaz.ibrulj@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 126	Termin konsultacija	Utorak:11-13 Srijeda:11-13 Četvrtak: 11-13			
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Kenan Šljivo, docent					
	Kontakt podaci	Kabinet: 57 / I E-mail: kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon: 033 253128	Termin konsultacija	Ponedeljak: 9-11 Utorak: 9-11 Petak: 10-12			
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 1 sat;	seminar: 0 sati;	vježbe: 3 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Sadržaj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> izlaže se kroz dva sklopa. U prvom sklopu se student upućuju u početni pojam filozofije, pojam logosa, i pojam kriterija istinitosti u teogonijskim, kosmogonijskim i mitologijским predstavama onoga što je totalitet bića (Sve / Jedno). Ovaj se koncept racionaliteta komparira sa metodski utemeljenim pristupom u dijalektičkom, analitičkom i silogističkom (logičkom) pristupu pitanjima koja se orijentiraju na antropološku ravan. Izdvaja se pristup kojeg ima tzv.prva filozofija ili metafizika koja napušta predsokratsku fiziologiku i usmjerava se na pitanja načina mišljenja, iskazivanja i klasifikacije pluralnog suspostancijaliteta fizičkog svijeta u kategorijalnom aparatu mišljenja.</p> <p>U drugom sklopu studenti se upoznaju sa filozofijskim disciplinama (ontologija, gnoseologija, etika, estetika, logika, aksiologija). Analizira se posebnost tematike i pristupa problemu unutar svake pojedinačne discipline. Studenti se dalje upoznaju sa epohama u povijesti filozofije, kao i sa ključnim filozofijskim pravcima i školama. Analiziraju se determinirajući kriteriji koji su uticali na ove podjele i klasifikacije. U komparativnom pristupu ukazuje se na filozofska pitanja i odgovore koji su nastali u istočno-aziskom svijetu, u arapskom svijetu, u Indiji i Kini, te na pitanja i odgovore koji su nastali u filozofskoj tradiciji zapadno-evropskog svijeta. Filozofija se ovdje posmatra kao dostignuta ravan racionalnog i metodskog rješavanja problema i donošenja odluka u svjetskim razmjerima kao opštečovječansko dobro, a ne kao tzv.helnsko čudo nastalo kod jednog evropskog naroda u jednom periodu razvoja čovječanstva uopšte. Studenti</p>						

	<p>se dalje uvode u filozofsku refleksiju o prirodi, o čovjeku, o religiji, o znanosti, o umjetnosti itd. Dalje se kroz predavanja i vježbe ukazuje na odnos između filozofije i drugih znanosti i znanstvenih disciplina. Objasnjava se posebnost disciplina kao što su filozofija jezika, filozofija uma, filozofija prirode, filozofija znanosti, filozofija biologije, filozofije matematike, filozofija filma, itd. Na kraju semestra analizira se i diskutira status i dometi filozofije u modernom društvu. Otvara se pitanje o budućnosti filozofije.</p>
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Cilj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> je da se studenti upoznaju sa <u>glavnim</u> problemskim sklopovima, glavnim filozofskim disciplinama, glavnim filozofskim pravcima, epohama i razmeđima filozofskih teorija, kroz filozofsku terminologiju bez ekstenzivnog historijskog pristupa izlaganja povijesti filozofije. Studenti se upoznaju sa (1) mjestom i ulogom filozofije u korpusu ljudskog znanja (genealogije, mitologije, teologije, znanosti) i (2) njenim odnosom prema znanostima, kako prirodnim tako društvenim i tehničkim. Pojam filozofije ovdje se određuje iz odnosa koji mišljenje kao mišljenje ima (3) prema svojoj historiji, (4) prema temeljnim filozofskim disciplinama kao kritička misao utemeljena na argumentaciji. Istovremeno se filozofija posmatra u (5) njenom teorijskom, praktičkom i poetičkom značenju. Predavanja otvaraju specifičan (6) pristup fundamentalnim filozofskim problemima i konceptima koji studente uvodi u stručni jezik filozofije, naročito u značajnu jedinstvenost (7) filozofijske terminologije koja je od važnosti za pojам i biće filozofije. Tumačenjem porijekla i primjene ključnih filozofijskih pojmoveva, pitanja i datih odgovora, filozofija se pokazuje kao (8) univerzalni odnos ili svjetski dostignuti kapacitet racionalnog pristupa u životu starih istočnih civilizacija i (9) modernih zapadnih društava koji prosvjetiteljski spaja humane prakse i ideje nastale umnim sagledavanjem čovječanstva uopšte. Filozofski pristup se komparira sa (10) arhaičnim racionalitetom: teogonijskim, kosmogonijskim, mitologijskim, fiziologijskim (predsokratičkim), i pokazuje njegovo (11) pojavljivanje u dijalektičkom, logičkom, metafizičkom, silogističkom obliku koje je metodološki uređeno i osvješćeno u filozofskim teorijama i sistemima. Predavanja pokazuju da (12) filozofska tradicija nije historijski nastala gomila knjiga i sistema, nego živi razvoj kritičkog mišljenja koje pokreće, konstruira i dekonstruira svaki predmet, svaki podatak, svaku informaciju koja se opire (13) refleksivnoj prirodi ljudskog znanja i ljudske svijesti koja se razvija na različite načine kroz znanost i umjetnost, kroz teorijski, praktički i poetički odnos kojeg stvaraju čovjek, svijet i jezik.</p>
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sposobnost razlikovanja filozofske spoznaje, uvjerenja, vjerovanja i znanstvenog dokaza prema ciljevima i metodama 2. Poznavanje povijesti razvoja filozofije kroz uspostavljanje različitih kriterija istinitosti u teogonijskim, kosmogonijskim i mitologijskim predstavama onoga što je totalitet bića (Sve / Jedno). 3. Sposobnost kompariranja tipova racionaliteta sa različitim metodski utemeljenim pristupima 4. Razumijevanje okreta filozofskog interesa ka antropološkim pitanjima

	<p>5. Razumijevanje važnosti koncepta tzv.prve filozofije ili metafizike ili henologike kroz koju se uspostavlja konceptualna analogija bića i mišljenja</p> <p>6. Poznavanje fundamentalnih filozofskih disciplina (<u>ontologija</u>, gnoseologija, etika, estetika, logika, aksiologija).</p> <p>7. Poznavanje epoha u povijesti filozofije, kao ključnih filozofskih pravaca i škola unutar disciplina.</p> <p>8. Komparativno razumijevanje filozofskih pitanja i odgovora koji su nastali u istočno-azisjkom svijetu, u arapskom svijetu, u Indiji i Kini, i pitanja i odgovora koji su nastali u filozofskoj tradiciji zapadno-evropskog svijeta.</p> <p>9. Sposobnost razumijevanja apstraktnog promišljanja ili filozofske refleksije o prirodi, o čovjeku, o religiji, o znanosti, o umjetnosti itd.</p> <p>10. Poznavanje posebnosti disciplina kao što su filozofija jezika, filozofija uma, filozofija prirode, filozofija znanosti, filozofija biologije, filozofije matematike, filozofija filma, itd.</p> <p>11. Kritičko ocjenjivanje statusa filozofije u modernom društvu i svakodnevnom životu</p> <p>12. Refleksija o budućnosti filozofije i znanosti</p>
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (Predavanja i vježbe)
1.	Tema 1. Predavanje i vježbe: Filozofija: znanost, disciplina, polje, predmet?
2.	Tema 2. Predavanje i vježbe: Etimologija termina filozofija. Antičko poimanje i podjela filozofije. Osnovni filozofski pojmovi.
3.	Tema 3. Predavanje i vježbe: Teogonija, mitogenija i kosmogenija naspram filozofskog racionaliteta.
4.	Tema 4. Predavanje i vježbe: Distinkcija: discipline, pravci, škole i razdoblja u filozofiji.
5.	Tema 5. Predavanje i vježbe: Filozofske discipline i njihove topike.
6.	Tema 6. Predavanje i vježbe: Komparativni pristup u filozofiji/filozofijama. Istok i Zapad.
7.	Tema 7. Predavanje i vježbe: Racionalnost i argumentacija.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1

9.	Tema 8. Predavanje i vježbe: Znanje i izvjesnost.
10.	Tema 9. Predavanje i vježbe: Jezik filozofije i filozofija jezika.
11.	Tema 10. Predavanje i vježbe: Pitanje i problem definicije u filozofiji. Historijsko razumijevanje pojmoveva.
12.	Tema 11. Predavanje i vježbe: Važnost historijskog razumijevanja pojmoveva i filozofska terminologija.
13.	Tema 12. Predavanje i vježbe: Svjetonazor. Kultura. Kritika. Ideologija.
14.	Tema 13. Predavanje i vježbe: Filozofija: kriza i kritika. Naracija i metanaracija.
15.	Tema 14. Predavanje i vježbe: Racionalnost i kontingencija. Normativnost kontingencije.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> Predavanja po tematskim sklopovima Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova 																																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td align="right" colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> Redovnim prisustvom nastavi i vježbama 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Pismeni ispit	50	50%													Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.	Prisutnost	10	10%																																						
2.	Aktivnost	10	10%																																						
3.	Test 1	15	15%																																						
4.	Test 2	15	15%																																						
5.	Pismeni ispit	50	50%																																						
Ukupno: 100 bodova			100%																																						

	<ul style="list-style-type: none"> • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu <p>Napomena:</p> <p>Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) na Odsjeku za filozofiju i da objavljaju svoje radeove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Theodor V. Adorno (1984): Filozofska terminologija.Uvod u filozofiju. 2. Blekburn, Sajmon (1999). Oksfordski filozofski rečnik. Novi Sad, Svetovi. 3. Robert C.Solomon & Kathleen M.Higgins (2006): The Big Questions. A Short Introduction to Philosophy. Wadsworth. 4. Erl, Vilijem Džejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta. 5. Filipović, Vladimir (1965). Filozofski rječnik. Zagreb, Matica hrvatska. 6. Warburton, Nigel (1999). Filozofija. Osnove. Zagreb, Kruzak. <p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rasim Muminović (1998): Uvod u filozofiju. Sarajevo-Publishing. Sarajevo 2. Zelić, Ivan (2006). Vodič kroz filozofiju. Split, Verbum 3. Blackburn, Simon (2002). Poziv na misao. Poticajni uvod u filozofiju. Zagreb, AGM. 4. Angeles, P.A., Ed. (1992). The Harper Collins Dictionary of Philosophy. New York, Harper Perennial. 5. Kim, J. and Ernest Sosa, Ed. (1999). Metaphysics: An Anthology. Blackwell Philosophy Anthologies. Oxford, Blackwell Publishers Ltd. 6. Runes, D., Ed. (1942). The Dictionary of Philosophy. New York, The Philosophical Library, Inc. 7. Leaman, Oliver (2004): An Introduction to Classical Islamic Philosophy.

	<p>Cambridge. Filipović, Muhamed (2005): Filozofska istraživanja: filozofija, logika, jezik. Sarajevo-Publishing. Sarajevo.</p> <p>8. Nagel, Thomas (2002). Što sve to znači? Vrlo kratak uvod u filozofiju. Zagreb, Kruzak.</p> <p>9. Russell, Bertrand (2005). Mudrost Zapada. Split, Marjan tisak.</p> <p>10. Russell, Bertrand (1951): The Problems of Philosophy. Oxford University Press.</p> <p>Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library). <u>https://academiaanalitica.wordpress.com/library/</u></p> <p>ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). <u>http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</u></p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u kognitivnu znanost				
Šifra/kod	FIL FIS 502	Status (obavezni ili izborni)	Izborni (IP)	ECTS	6
Ciklus studija	Drugi (II)	Semestar	Treći (III)	Ak. godina	2017/18
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položeni ispiti iz predmeta Teorija spoznaje [Klasične teorije spoznaje], Teorija spoznaje [Epistemologija].				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.Nijaz Ibrulj, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 66 / I E-mail:nijaz.ibrulj@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 126	Termin konsultacija	Utorak:11-13 Srijeda:11-13 Četvrtak: 11-13	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Kenan Šljivo, docent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 57 / I E-mail: kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 128	Termin konsultacija	Ponedeljak: 9-11 Utorak: 9-11 Petak: 10-12	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 1 sat; seminar: 0 sati; vježbe: 1 sat				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Sadržaj predmeta se izlaže u šest sklopova. Kroz sklop I: (Interdisciplinarni karakter kognitivne znanosti), daje se početna karakterizacija područja i metoda koje spadaju u kognitivnu znanost (Konzorcij znanosti. Konzorcij metoda. Konzorcij teorija. Konzorcij hipoteza.). Pokazuje se da filozofija uma i kognitivna psihologija daju osnovnu teorijsku i programsku osnovu oko koje se okupljaju logika, filozofija jezika, računarska znanost, neurobiologija, lingvistika, psiholingvistika i sociolingvistika, kognitivna estetika, neurofiziologija, neurobiologija, informatika. Kroz sklop II (Kognitivna estetika) daje se analiza audio-vizualnoga signala. Kognitivna psihologija: izvor i porijeklo mentalnih reprezentacija. Logika i logično programiranje. Računarska znanost kao metafora razumijevanja mentalnih procesa. Neuropsihologija i niži kognitivni nivoi. Neurobiološke osnove mentalnih aktivnosti. Neurofilozofija: teorija o jedinstvu mozak-um procesa.Kroz sklop III (Arhitektura i funkcije duha.) izlaže se teorija o arhitekturi i funkcijama uma. Mogućnosti reprezentacije i operiranja sa simboličkim strukturama. Mentalni procesi. Anatomija kognitivnih struktura. Vizualna percepcija. Memorija. Pažnja. Rješavanje problema. Kognitivna psihologija. Kroz sklop IV: (Računarski model uma - mentalni sadržaji i mentalni procesi). Računaraska znanost. Logično programiranje. Semantika i sintaksa kod AI. Chinese Room Argument-Searlova kritika jake AI teorije. Arhitektura (hardware) i funkcije (software) artificijelnih inteligentnih				

	sistema – računara. Računarski model uma. Serijski distribuirani procesi-klašična Neumanova teorija. Konekcionistička teorija –Paralelno distribuirani procesi (PDP). Kroz sklop V: (Neurobiološki model duha) Neuropsihologija. Neurobiološki model duha. Neurotransmiteri i receptorni-celularna komunikacija. FMR, CT, PIT metode otkivanja kognitivnih sposobnosti. Kroz sklop VI: (Filozofija duha i filozofija jezika) istražuje se pitanje da li je zaista filozofija uma background filozofije jezika; da li se mentalne reprezentacije mogu preslikavati u jezičke reprezentacije. Psihogenetsko i ontogenetsko porijeklo jezičkih reakcija. Pitanja inteligencije kod životinja.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta Uvod u kognitivnu znanost jeste upoznati student sa savremenim znanstvenim, filozofskim i psihološkim istraživanjima spoznaje koja se bavi arhitekturom i funkcijama ljudskog uma u kontekstu holizma mentalnog. Studiranjem različitih interdisciplinarnih topika o mentalnom studenti otkrivaju bit mentalnih procesa (mišljenje, vjerovanje, nadanje, želenje, strahovanje, očekivanje, predviđanje, naslućivanje) i intencionalnu strukturu ljudskih djelovanja (primarni razlozi:uvjerenja, želje). Na kolegiju će se pokazati šta znači svjesno djelovanje / činjenje i kako se verbalno interpretiraju svjesne intencije u semantičkom i strukturalnom području jezika. Bit će pokazano kako se odnose mentalne reakcije i mentalne reprezentacije, kao i jezičke reakcije i jezičke reprezentacije prema realnim stanjima i procesima na temelju logičkih i racionalnih struktura inteligencije. Nakon toga će se eksplisirati u širem području istraživanja šta su i kako se odnose inteligentni fizički sistemi koji upotrebljavaju simboličku reprezentaciju i operiraju po određenim algoritmima. Studente je potrebno upoznati s računarskim i neurobiološkim modelom prirodne inteligencije te sa funkcionalističkim interpretacijama komunikacije medju ljudima kao odnosa između intencionalnih sistema
Ishodi učenja	<p>Sklop / Domena I: Interdisciplinarni karakter kognitivne znanosti</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje područja i metoda koje spadaju u kognitivnu znanost (Konzorcij znanosti.Konzorcij metoda.Konzorcij teorija.Konzorcij hipoteza.). 2. Razumijevanje primjene konzorcija metoda i konzorcija hipoteza u znanosti (važnost interdisciplinarnog pristupa) <p>Sklop / Domena II: Kognitivna arhitektura</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Poznavanje teorijskih i eksperimentalnih modela nižih kognitivnih procesa 4. Poznavanje teorija o arhitekturi i funkcijama uma.

	<p>Sklop / Domena III: Arhitektura i funkcije duha uma</p> <p>5. Poznavanje modela viših kognitivnih procesa</p> <p>Sklop IV: Računarski model uma - mentalni sadržaji i mentalni procesi</p> <p>6. Poznavanje računarskog modela uma (uloga računarske znanosti i računarske tehnologije u simulaciji kognitivnih procesa)</p> <p>7. Razumijevanje osnova logičkog programiranja i artificijelne inteligencije</p> <p>8. Poznavanje teorija o funkcioniranju mentalnih procesa (serijski distribuirani procesi-klasična Neumanova teorija, konekcionistička teorija –paralelno distribuirani procesi (PDP).</p> <p>Sklop V: Neurobiološki model uma</p> <p>9. Poznavanje neurobiološkog modela uma</p> <p>10. Razumijevanje odnosa mentalnih i jezičkih procesa</p> <p>11. Razumijevanje inteligencije kod životinja.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (Predavanja)
1.	Sklop I: Interdisciplinarni karakter kognitivne znanosti Tema 1. Šta je kognitivna znanost?
2.	Tema 2. Kognitivna psihologija i inteligencija
3.	Tema 3. Karakterizacija prirodne inteligencije
4.	Tema 4. Klasični kognitivizam
5.	Sklop III: Arhitektura i funkcije duha Tema 5. Teorija jedinstva mozga i uma
6.	Tema 6. Naturalistička epistemologija i kognitivna znanost
7.	Sklop IV: Kognitivna neuropsihologija Tema 7. Funkcija cerebralnih zona mozga u sistemu kognitivnih funkcija
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 9. Kognitivna lingvistika

10.	Sklop V: Računarski model uma Tema 10. Artificijelna inteligencija (AI)
11.	Tema 11. Ideja inteligentne mašine: Turingov test
12.	Tema 12. Holistički kognitivizam. Konekcionizam
13.	Tema 13. Neurobiološki model uma. Neuronske mreže. Određenje inteligencije kao sposobnosti zasnovane na znanju
14.	Tema 14. Koncept vještačke neuronske mreže (VNM).
15.	TEST #2
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica	Nastavna jedinica (Vježbe)
Datum	
1.	Tema 1. Kritika biheviorizma. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
2.	Tema 2. Naturalistička osnova istraživanja Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
3.	Tema 3. Identitet uma i mozga. Redukcionističke strategije. Pročitati: Searle: The Rediscovery of the Mind.
4.	Tema 4. Gestalt principi percepcije. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
5.	Tema 5. Jezička reprezentacija. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
6.	Tema 6. Metode i tehnike ispitivanja mozga. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
7.	Tema 7. Funkcionalna neuroanatomija. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.

8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 8. Šta je vještačka inteligencija? Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
10.	Tema 9. Ispitivanje inteligencije strojeva. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
11.	Tema 10. Značaj Turingovog testa. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
12.	Tema 11. Vještački modeli uma. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
13.	Tema 12. Šta je holistički kognitivizam? Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
14.	Tema 13. Vrste vještačkih neuronskih mreža. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
15.	Tema 14. Razumijevanje koncepta obučavanja i treniranja mreže. Pročitati: Ibrulj (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za studente postdiplomskog studija.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ul style="list-style-type: none"> Predavanja po tematskim sklopovima Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli) 																												
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Pismeni ispit	50	50%				
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisutnost	10	10%																										
2.	Aktivnost	10	10%																										
3.	Test 1	15	15%																										
4.	Test 2	15	15%																										
5.	Pismeni ispit	50	50%																										

			Ukupno: 100 bodova	100%												
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																
<ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu 																
Napomena:																
<p>Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) na Odsjeku za filozofiju i da objavljaju svoje rade u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.</p>																
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%;">a) 10 (A)</td> <td>- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</td> </tr> <tr> <td>b) 9 (B)</td> <td>- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</td> </tr> <tr> <td>c) 8 (C)</td> <td>- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</td> </tr> <tr> <td>d) 7 (D)</td> <td>- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</td> </tr> <tr> <td>e) 6 (E)</td> <td>- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</td> </tr> <tr> <td>f) 5 (F, FX)</td> <td>- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</td> </tr> </table>				a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;	b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;	c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;	d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;	e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;	f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;															
b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;															
c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;															
d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;															
e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;															
f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.															
<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Šoljan, Nikola i Kovačević, Melita (ed.) (1991): Kognitivna znanost: novi razvoji u psihologiji i edukaciji. Zagreb: Školske novine. 2. Ibrulj, Nijaz: Kognitivni aspekti obrazovanja u humanističkim znanostima. U: N.Ibrulj (2005): Stoljeće rearanžiranja. Filozofsko društvo Theoria. Sarajevo. 3. Ibrulj, Nijaz (2008): Uvod u kognitivnu znanost. Skripta za student postdiplomskog studija. 																
Literatura	<p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anderson, John R. (1995): Cognitive Psychology and its Implications. Fourth Edition. New York: W.H.Freeman and Company. 2. Churchland, Patricia Smith (1998): Neurophilosophy. Toward a Unified Science of Mind-Brain. MIT Press 3. Cytowic, Richard E. (1996): The Neurological Side of Neuropsychology. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. 4. Churchland, Paul M. (1995): The Engine of Reason, the Seat of the Soul. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. 5. Pylyshyn, W. Zenon (1989): Computation and Cognition. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. 6. Searle, John R. (2001): Rationality in Action. Cambridge, Massachusetts, 															

	<p>London, England: MIT Press.</p> <p>7. Searle, John R. (1992): The Rediscovery of the Mind. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press.</p> <p>8. Fodor, Jerry A. (1994): A Theory of Content and Other Essays. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press</p> <p>Napomena: sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library). <u>https://academiaanalitica.wordpress.com/library/</u></p> <p>ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). <u>http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</u></p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I [UVOD U LOGIKU]				
Šifra/kod	FIL FIS 103	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Prvi	Ak. godina	2017/18
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na jednopredmetnom ili dvopredmetnom studiju filozofije				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.Nijaz Ibrulj, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 66 / I E-mail:nijaz.ibrulj@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 126	Termin konsultacija	Utorak:11-13 Srijeda:11-13 Četvrtak: 11-13	
Saradnik	Ime i prezime	Dr. Kenan Šljivo, docent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 57 / I E-mail: kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 128	Termin konsultacija	Ponedeljak: 9-11 Utorak: 9-11 Petak: 10-12	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 3 sata;	seminar: 0 sati;	vježbe: 3 sata		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U prvom dijelu kolegija sadržaj se izlaže u dva sklopa. Kroz sklop I : Logika pojmove, studenti se uvode u centralne logičke topike na području ontološke logike. Izlažu se principi Platonove dijalektike (dihairesis, tekhne dialektike), Aristotelove analitike (syllogistike), elementarne logike (pojam, sud, zaključak, definicija, dokaz). Ovaj se dijalektički i silogistički koncept logike izlaže u interaktivnom odnosu tri teorijske osnove: (1) Teorija ontološkog postava / uvjerenja (1.da jest nešto, 2.da jest nešto slučajno, 3.da jest nešto nužno / po sebi,4.da jest nešto zato što je prihvaćeno / dokazano da jest nešto drugo, 5.da jest nešto moguće), (2) Teorija definicije (Šta jest nešto?): kako nastaje, od čega se sastoji, čemu služi, koje uvjete mora zadovoljiti definicija. (3) Teorija dokaza (Zašto jest nešto takvo-ili takvo?): slabi (dijakritički, dijalektički, Platonov) dokaz i jaki (sillogistički, apodiktički, Aristotelov) dokaz. Kroz Sklop II: Logika termina, pokazuje se srednjevjekovna matrica koju formira logika u relaciji s onto-teološkim pitanjima egzistencije i atributa. Uloga termina prema njihovoj funkciji u hipostatički orijentiranim kontekstima: daje se kroz karakteristične teorije (1) teoriju o univerzalijama, i (2) teoriju o svostvima termina-proprietates terminorum (supositio, apelatio, significatio).U drugom dijelu kolegija sadržaj kolegija se izlaže u tri dodatna sklopa: Kroz sklop III: Osnovi logike iskaza, studenti se upoznaju s novom logikom koja se zasniva na simboličkom izražavanju multiplicirane logičke općenitosti (variable), sa simboličkom				

	reprezentacijom iskaza prirodnog jezika, sa mogućnostima računanja iskazima i iskaznim funkcijama. Kroz Sklop IV: Osnovi logike predikata, studenti se upoznaju s funkcijom predikativnog dijela iskaza, s predikatskim shematima, s računanjem predikatima i njihovim ulogama na različitim mjestima relacije (jednomjesni, dvomjesni, tromjesni predikati). Kroz Sklop V: Metodologija i društvena ontologija studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije društvenih istraživanja. Razlikuju se koncepti metodologije, metoda i epistemologije, vrste naučnog posmatranje, interaktivne metode razgovora, ankete, intervju, metode mjerenja i klasifikacije te metoda eksperimenta u istraživanjima društvenih fenomena, stanja stvari i procesa.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj kolegija Logika sa metodologijom sociooloških istraživanja -I [Uvod u logiku] jeste da studente upozna s fundamentalnim logičkim konceptima i s njihovom aplikacijom u različitim kontekstima modeliranim u prirodnim / životnim i artificijelnim / znanstvenim jezicima. U kontekstu djelovanja kognitivnih, društvenih, psiholoških i lingvističkih varijabli koje uvjetuju mišljenje, logika se granulira u logičke zakone i logička pravila formiranja i transformiranja logički korektnih iskaza / shemata zbog čega se oni karakteriziraju kao istiniti (u suprotnom, kao lažni), a teorije ili dokazi od njih napravljeni kao konzistentni, koherentni ili korespondentni. Studentima se pomaže da analiziraju i eksplisiraju mnogostrukе relacije koje postoje između uvjerenja, misli, iskaza, tvrdnji, djelovanja, rješavanja problema, donošenja odluka koji se zasnivaju na kvantitativno i kvalitativno različitim premisama koje se odnose na činjenice, stanja stvari, procese stvarne ili zamišljenje, relane ili moguće. Istovremeno kroz kolegij Logika sa metodologijom sociooloških istraživanja – I, [Uvod u logiku] studentima se izlaže primjena logičkih metoda na području društvene ontologije. Studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima metodologije društvenih istraživanja.
Ishodi učenja	<p>Uvod u kolegiju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Student razumije mjesto i ulogu logike u sistemu znanosti 2. Student razlikuje humanističke, društvene i prirodne znanosti prema metodu, predmetu, području <p>Prvi dio kolegija: Sklop / Domena I: Logika pojmova</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Razumijevanje glavnih karakteristika dijalektičke logike ili logike slabog dokaza (uloga Platona) i metode dia-legein (diairesis) razdjelbe pojmova kroz primjere 4. Poznavanje glavnih topika formalne (aristotelijanske) logike, odnosno formalne metode syllogistike (uloga Aristotela i Porfirija) 5. Razumijevanje konstrukcije i upotrebe osnovnih logičkih formi: pojam, sud, zaključak, definicija, dokaz (kroz primjere) 6. Razumijevanje i upotreba pojma definicije, njene strukture i njene

- primjene u znanstvenom dokazu
7. Razumijevanje svrhe konstrukcije definicije i dokaza u argumentaciji
  8. Primjena logičkih operacija sa sudovima
  9. Znanje o vrstama silogističkog zaključivanja (uloga i konstrukcija premisa i konkluzija u deduktivnom postupku mišljenja)

Prvi dio kolegija: Sklop / Domena II: Logika Termina

10. Poznavanje srednjevjekovne doktrine mišljenja, upotrebe logike i jezika (Proprietates Terminorum)
11. Razumijevanje forme *suppositio*
12. Razumijevanje forme *appellatio*
13. Razumijevanje forme *significatio*

Drugi dio kolegija: Sklop / Domena III: Logika iskaza

14. Razumijevanje i upotreba logike kao calculusa iskaza (primjeri: logički račun, matrice istinosnih vrijednosti)

Drugi dio kolegija: Sklop / Domena IV: Logika predikat

15. Razumijevanje i primjena logike kao calculusa predikata (primjeri: logički račun)

Drugi dio kolegija: Sklop / Domena V: Metodologija

16. Poznavanje primjene logike na području znanstvenog istraživanja i posebno na području socioloških istraživanja
17. Razumijevanje razlike između metodologije i metoda
18. Usvajanje osnovnih principa metodologije znanstvenog istraživanja
19. Razumijevanje osnovnih metoda socioloških istraživanja

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica	Nastavna jedinica (Predavanja)
Datum	
1.	Sklop I: Logika pojmove. Tema 1. Prolegomena. Logika u sistemu prirodnih i društvenih znanosti
2.	Tema 2. Temeljne logičke forme i kompleksne logičke strukture
3.	Tema 3. Osnovi silogistike: definicija i dokaz
4.	Tema 4. Teorija kategoričkog silogizma
5.	

	Tema 5. Teorija definicije. Tipovi logičkog koncepta identiteta u iskazu
6.	Tema 6. Terija primjene tipova predikacije (sinonimna, homonimna, paronimna)
7.	Sklop II: Logika termina Tema 7. Srednjevjekovna granulacija silogističkih figura
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 8. Mentalni jezik i svojstva termina. Proprietates Terminorum
10.	Sklop III: Osnovi logike iskaza (Calculus iskaza) Tema 9. Ideja logike kao jezika znanosti (pojmovno pismo)
11.	Sklop IV: Osnovi logike predikata (Calculus predikata) Tema 10. Račun predikata i predikatskih shemata
12.	Sklop V: Metodologija deduktivnih znanosti. Tema 11. Model i interpretacija deduktivne teorije
13.	Tema 12. Metoda naučnog posmatranja
14.	Tema 13. Naučno mjerjenje i mjerila
15.	TEST #2
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica	Nastavna jedinica (Vježbe)
Datum	
1.	Tema 1. Dijalektičke metode zaključivanja Pročitati: Platon: <i>Parmenid ili o idejama</i> .
2.	Tema 2. Ontološke pretpostavke silogistike Pročitati: Aristotel: <i>Kategorije</i> . U: Organon
3.	Tema 3. Logička struktura silogizma. Pročitati: Aristotel: <i>Prva analitika</i> . U: Organon
4.	Tema 4. Vrste silogizma. Pročitati: Aristotel: <i>Prva analitika</i> . U: Organon
5.	Tema 5. Kvantifikacija i vrste predikacije

	Pročitati: Aristotel: <i>Druga analitička</i> U: Organon
6.	Tema 6. Gramatička, logička i retorička svojstva silogizma Pročitati: Aristotel: <i>Topika</i> . U: Organon
7.	Tema 7. Srednjovjekovna logika.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 8. Supozicija. Apelacija. Signifikacija.
10.	Tema 9. Logika iskaza Pročitati: Tarski, Alfred. <i>Uvod u matematičku logiku</i> .
11.	Tema 10. Logika predikata Pročitati: Tarski, Alfred. <i>Uvod u matematičku logiku</i> .
12.	Tema 11. Analiza osnovnih pojmova matematske logike Pročitati: Tarski, Alfred. <i>Uvod u matematičku logiku</i> .
13.	Tema 12. Logika i metodologija. Pročitati: Milić, Vojin. <i>Sociološki metod</i> .
14.	Tema 13. Metodologija i metode znanstvenog istraživanja. Pročitati: Milić, Vojin. <i>Sociološki metod</i> .
15.	Tema 14. Epistemologija. Pročitati: Milić, Vojin. <i>Sociološki metod</i> .
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja po tematskim sklopovima Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli)
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prisutnost	10	10%
2.	Aktivnost	10	10%
3.	Test 1	15	15%
4.	Test 2	15	15%
5.	Pismeni ispit	50	50%
Ukupno: 100 bodova			100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Redovnim prisustvom nastavi i vježbama
- Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima
- Pokazanim znanjem na testu 1
- Pokazanim znanjem na testu 2
- Pokazanim znanjem na ispitu

Napomena:

Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) na Odsjeku za filozofiju i da objavljaju svoje rade u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon. Parmenid. Beograd, Bigz, 1973. 2. Aristotel. Organon. Beograd, Kultura, 1970. 3. Ernst Tugendhat. Uvod u jezičko-analitičku filozofiju. Predavanja 1-7. Sarajevo 4. Nijaz Ibrulj: Filozofija logike. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999. 5. Porphyrii Isagoge et in Aristotelis Categorisa Commentarium. (prijevod: Nijaz Ibrulj) 6. Tarski, Alfred. Uvod u matematičku logiku. Beograd, 1973. 7. Milić, Vojin. Sociološki metod. Beograd, Nolit, 1978.

	<p><i>Dodatna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nijaz Ibrulj. Tipovi karakterizacije logičkog. Dijalog. Sarajevo.1997. 2. Nijaz Ibrulj. Racionalna konstrukcija svijeta iz ontologije znaka. Sarajevo. Dijalog. 3. William and Marta Kneale. Development of Logic. London, 1962. 4. Bochenski, J. M. Formale Logik. K. Alber, Freiburg, Munchen, 1978. 5. Quine, Willard Van Orman. Methods of Logic. Routledge, London, 1962 <p>Napomena: sva predvidena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) sa stranice ACADEMIA ANALITICA (e-library). <u>https://academiaanalitica.wordpress.com/library/</u></p> <p>ili sa stranice BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). <u>http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</u></p>
Napomene	Prednost kod dobijanja mentorstva za dodiplomski rad imaju studenti koji tokom studija pokažu značajan interes za logiku i analitičko mišljenje

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Teorija spoznaje [KLASIČNE TEORIJE SPOZNAJE]				
Šifra/kod	FIL FIL 303	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	Prvi (I)	Semestar	Peti (V)	Ak. godina	2017/18
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na jednopredmetnom ili dvopredmetnom studiju filozofije				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Kenan Šljivo, docent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 57 / I E-mail: kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 128	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 9-11 Utorak: 9-11 Petak: 10-12	
Saradnik	Ime i prezime	-			
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 3 sata; seminar: 0 sati; vježbe: 3 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U prvoj polovini kolegija studenti se kroz sklop 1 (Fenomen i problem spoznaje) uvode u fenomen spoznajnog odnosa kroz razjašnjavanje subjekt-objekt odnosa koji se uzima u tradicionalnoj spoznajnoj teoriji kao odnos predmeta i mišljenja. Pri tome se ulazi u probleme mogućnosti ograničenja i proširenja spoznaje, odnosno u pitanje realnih i transcendentalnih granica spoznaje. Kroz sklop 2 (Teorija spoznaje kao filozofska disciplina) studenti se upoznaju sa statusom teorije spoznaje kao filozofske discipline i onim pitanjima koja iz same filozofije dolaze u spoznajnoteorijsko razmatranje. Pri tome je relacija teorije spoznaje i logike od najveće važnosti za ekspliciranje i analizu spoznajnoteorijskih kapaciteta čovjeka i drugih fizičkih sistema koji upotrebljavaju simboličku reprezentaciju u kognitivnom procesu. Kroz sklop 3 (Osnovni problemi teorije spoznaje) razmatra se odnos mišljenja i iskustva unutar temeljnih filozofskih / spoznajnoteorijskih dihotomija apriornog i aposteriornog, immanentnog i transcedentnog u porijeklu sadržaja i kategorijalnoj izvornosti spoznajnog aparata. Na osnovu ovih razmatranja studenti se uvode u različite koncepte ili teorije istine (korespondencijsku, koherencijsku, konzistencijsku). U drugoj polovini kolegija studentima se izlažu tri sklopa povezanih topika suvremene teorije spoznaje. Kroz sklop 4 (Pregled glavnih orientacija u teoriji spoznaje) student se upoznaju sa značajnim brojem relevantnih spoznajnoteorijskih pozicija: naivni realizam, naučni realizam, naturalizam, senzualizam, skepticizam, solipsizam, klasični i moderni racionalizam, transcedentalizam,				

	liberarni empirizam, konstruktivizam, fizikalizam, fenomenalizam, pragmatizam, marksizam. Kroz sklop 5 (Savremena teorija naučnog spoznaje) pažnja se usmjerava na epistemologiju ili teoriju naučne spoznaje, na pitanja povezana sa strukturom naučne spoznaje te problem empirijskih osnova naučne spoznaje. Kroz sklop 6 (Teorijski i metodološki pluralizam) epistemološki fundacionalizam se kontrastira epistemološkim pluralizmom, stavovima filozofije holizma i pragmatizma. Time se otvaraju nove topike koncepta mogućeg iskustva za nova spoznajnoteorijska istraživanja.
Cilj kolegija/nastavnog predmeta	Osnovni cilj ovog kolegija jeste da studentima pruži uvid u bit spoznajnog odnosa koji nastaje u triangulaciji između čovjeka, svijeta i jezika, uvid u funkciranje spoznajnih sposobnosti ljudskog bića u nižim kognitivnim aktivnostima (percepcija, memorija, pažnja) i višim kognitivnim aktivnostima (logičkoj i lingvističkoj), uvid u semantičku i strukturalnu dimenziju znanstvenog formuliranja spoznajnih uvida o sebi, o drugom i o svijetu. Stoga se teorija spoznaje istražuje kao najšira i najobuhvatnija osnova ljudskog znanju uopšte unutar koje se reflektiraju i fundiraju partikularne teorije i metode različitih područja spoznavanja. Studenti se upoznaju s ulogom različitih filozofskih i znanstvenih disciplina sa stanovišta sadržaja spoznaje, procesa spoznavanja, intencionalnosti, rekonstrukcije spoznajnog sadržaja u teoriji i praktičkom djelovanju .U realciju se dovode i proučavaju različite, katkada i potpuno suprostavljene, koncepcije ontoloških i epistemoloških pretpostavki spoznajnog procesa kojem se u teoriji spoznaje pristupa sa stanovišta problematiziranja izvora i primjene spoznatog. Sadržaj predmeta izlaže se u 6 glavnih sklopova. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razumijevanje osnovnih principa antičkog i srednjevjekovnog pristupa problemu znanja 2. Razumijevanje pojma znanja i distinkcija spram drugih oblika racionalnosti 3. Razumijevanje relacije subjekt-objekt u spoznajnom procesu 4. Razumijevanje glavnih karakteristika novovjekovne teorije spoznaje 5. Razumijevanje odnosa racionalizma i empirizma kao temeljnih spoznajnih pravaca 6. Razumijevanje transcendentalne spoznajnoteorijske pozicije 7. Razumijevanje Kantovog pristupa prirodi i granicama znanja

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica	Nastavna jedinica (Predavanja)
Datum	
1.	Fenomen i problem spoznaje.

	Širi i uži smisao problema spoznaje.
2.	Subjekt-objekt odnos kao temelj spoznajnog odnosa.
3.	Spoznajna relacija kao relacija transcendencije.
4.	Porijeklo spoznaje. Problem granica spoznaje.
5.	Teorija spoznaje kao filozofska disciplina. Saznanje kao predmet teorije spoznaje.
6.	Psihološko u spoznajnom problem.
7.	Logičko u spoznajnom problem.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Ontološko u spoznajnom problem.
10.	Teorija spoznaje i kognitivna znanost.
11.	Osnovni problemi teorije spoznaje.
12.	Odnos mišljenja i iskustva.
13.	Percepcija i memorija.
14.	Istina i vjerovatnost.
15.	Odnos između uvjerenja, opravdanja i objašnjenja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	
Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (Vježbe)
Datum	
1.	Tema 1. Metodska sumnja i spoznaja

	Pročitati: Dekart, <i>Rasprava o metodu</i>
2.	Tema 2. Porijeklo i granice spoznaje Pročitati: Lok, <i>Ogled o ljudskom razumu</i>
3.	Tema 3. Kritika urođenih ideja Pročitati: Lok, <i>Ogled o ljudskom razumu</i>
4.	Tema 4. Ontologija perceptivnog kognitivizma Pročitati: Berkli, <i>Rasprava o principima ljudskog saznanja</i>
5.	Tema 5. Novi pristup porijeklu ideja Pročitati: Lajbnic, <i>Novi ogledi o ljudskom razumu</i>
6.	Tema 6. Odnos između iskustva i spoznaje Pročitati: Hjum, <i>Istraživanja o ljudskom razumu</i>
7.	Tema 7. Racionalnost i kauzalitet Pročitati: Hjum, <i>Istraživanja o ljudskom razumu</i>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 8. Odnos racionalizam-empirizam
10.	Tema 9. Zasnivanje transcendentalne epistemologije uma Pročitati: Kant, <i>Kritika čistog uma</i>
11.	Tema 10. Metafizika u granicama iskustva Pročitati: Kant, <i>Kritika čistog uma</i>
12.	Tema 11. Funkcije razuma i kategorije stvarnosti Pročitati: Kant, <i>Kritika čistog uma</i>
13.	Tema 12. Fenomenološki koncept saznanja Pročitati: Husserl, <i>Logička istraživanja</i>
14.	Tema 13. Jezičkoanalitički okret i njegovo značenje za razumijevanje spoznaje Pročitati: Vitgenštajn, <i>Filozofska istraživanja</i>
15.	Tema 14. Jezik kao prostorno-vremenski fenomen spoznaje Pročitati: Vitgenštajn, <i>Filozofska istraživanja</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Predavanja po tematskim sklopovima Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova Vježbe (analiza izabralih topika)</p>																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="463 466 1437 840"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisutnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Test 1</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Test 2</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Pismeni ispit</td> <td>30</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitnu <p>Napomena:</p> <p>Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu <u>Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK)</u> na Odsjeku za filozofiju i da objavljaju svoje rade u indeksiranom časopisu <u>SOPHOS – časopis za mlade istraživače</u>.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Pismeni ispit	30	50%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisutnost	10	10%																										
2.	Aktivnost	10	10%																										
3.	Test 1	15	15%																										
4.	Test 2	15	15%																										
5.	Pismeni ispit	30	50%																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																												
Literatura	<p><i>Obavezna:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jelena Berberović. Racionalnost i jezik. Sarajevo, 2004. 2. Nijaz Ibrulj. Stoljeće Rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društву. Theoria, Sarajevo, 2005. 																												

3. R. Dekart: Rasprava o metodi, Matica Hrvatska, Zagreb, 1951.
4. Dž. Lok: Ogled o ljudskom razumu, Naklada Breza, Zagreb, 2007.
5. Dž. Berkli: Rasprava o principima ljudskog saznanja, Beograd, BIGZ, 1977.
6. D. Hjum: Istraživanja o ljudskom razumu, Kultura, Zagreb 1956.
7. G. Lajbnić: Novi ogledi o ljudskom razumu, Veselin Masleša, Sarajevo 1986.
8. I. Kant: Kritika čistog uma, nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1984.
9. E. Husserl: Logička istraživanja, Naklada Breza, Zagreb, 2005.
10. B. Rasel: Ljudsko znanje, Nolit, Beograd, 1961.
11. L. Vitgenštajn: Filozofska istraživanja, Nolit, beograd, 1960.
12. Ejer: Problem saznanja, Nolit, beograd, 1963

Dodataknal:

1. Adam Morton. A guide through the theory of knowledge . Malden, MA : Blackwell Pub., 2003.
2. Nicholas Rescher. Epistemology : an introduction to the theory of knowledge. Albany : State University of New York Press, 2003.
3. Robert Audi. Epistemology : a contemporary introduction to the theory of knowledge . New York : Routledge, 2003.
4. Charlotte Hess and Elinor Ostrom (ed.). Understanding knowledge as a commons : from theory to practice. Cambridge, Mass. : MIT Press, 2007.
5. Barbara Herrnstein Smith. Scandalous knowledge : science, truth and the human. Durham, N.C. : Duke University Press, 2006.
6. Robert Hanna. Kant and the Foundation of Analytic Philosophy. Oxford, Clarendon Press, 2001.
7. P.F. Strawson. The Boundaries of Senses. Oxford University Press, 1972

Napomene

Prednost kod dobijanja mentorstva za dodiplomski rad imaju studenti koji tokom studija pokažu značajan interes za spoznajnoteorijska pitanja i probleme

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Savremena politička filozofija, etika i feminizam						
Šifra/kod	FIL FIL 501	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	8		
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	1917./18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema						
Jezik izvođenja nastave	bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Jasminka Babić-Avdispahić					
	Kontakt podaci	Kabinet: 64 E-mail: jasminka.babic- avdispahic@ff.unsa.ba Telefon: 033 25 31 24	Termin konsultacija	Utorak 12-14; Četvrtak 8-10;14- 15			
Saradnik	Ime i prezime	/					
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: / Telefon:	Termin konsultacija	/			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 2						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Feministička etika postajanja isporučuje novu osnovu za demokratski <i>ethos</i> koji se ne zasnivana naučnom znanju šta je „priroda“ sopstva. Feministički <i>ethos</i> otvara prostor za intervenciju u postojeće relacije moći i artikulira nove osnove za političke borbe koje uključuju zajedničku odgovornost za Drugo/drugu(og). Najprije će se povući razlikovanje između feminističkih i nefeminističkih etika. Potom će se preispitivati ignoriranje roda i feminizma u <i>mainstream</i> bioetici (interdisciplinarnog polja koje se odnosi na zdravlje i moralne izazove nastale razvojem biologije i medicine), naročito s obzirom na feminističku kritiku liberalnog individualizma te pitanje kome bioetika služi. Novum feminističke bioetike posmatrati će se u njenom predmetu istraživanja, epistemologiji i metodu. Primjene nefeminističke i feminističke bioetike će se analizirati od abortusa preko visokih reproduktivnih tehnologija (<i>in vitro</i> fertilizacija i surrogat majčinstvo) do genskih terapija i savjetovanja.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta je da studentice i studenti ovladaju ključnim pojmovima, idejama i metodama feminističke etike, bioetike i politike, kritički ih upoređuju i međusobno i u odnosu na <i>mainstream</i> etiku i bioetiku, te da vlastita stanovišta argumnetativno utemeljuju.						

Ishodi učenja	<p>Analiziranje, sintetiziranje i vrednovanje feminističkih i nefeminističkih etičkih i bioetičkih teorija.</p> <p>Kreativno korištenje postojećih teorija u rješavanju problema unutar područja bioetike.</p> <p>Primjena složene komunikacije u interakciji sa kolegama i kolegicama unutar vlastitog i drugih odsjeka (Odsjeka za biologiju napr.) u rješavanju bioetičkih problema.</p>
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Vrijednosno-normativna etika i primijenjena etika
2.	Feministički pristupi etici, politici, ontologiji i epistemologiji
3.	Bioetika
4.	Konvencija o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine
5.	Feministička bioetika
6.	Feministička teorija stajališta i bioetika
7.	Feminizam i zdravlje
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Nefeministički i feministički pristupi kontracepciji i sterilizaciji
10.	Nefeministički i feministički pristupi abortusu
11.	Nefeministički i feministički pristupi vještačkoj oplodnji i <i>in-vitro</i> fertilizaciji
12.	Nefeministički i feministički prisupi surrogat majčinstvu
13.	Nefeministički i feministički pristupi genetici

14.	Završna razmatranja
15.	Završna razmatranja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Interaktivna predavanja, izlaganja i diskusija studenata i studentica																																							
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Izlaganje na časovima</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Esej</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni usmeni ispit</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izlaganjem na neku od ponuđenih tema • Pisanjem eseja na zadatu temu • Pismenim odgovorom na tri esejska pitanja • Usmenim odgovorom na tri pitanja na osnovu sadržaja ukupnog kursa 				R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Izlaganje na časovima	20	20	2.	Esej	20	20	3.	Polusemestralna provjera znanja	10	10	4.	Završni usmeni ispit	50	50	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																					
1.	Izlaganje na časovima	20	20																																					
2.	Esej	20	20																																					
3.	Polusemestralna provjera znanja	10	10																																					
4.	Završni usmeni ispit	50	50																																					
5.																																								
Ukupno: 100 bodova			100%																																					

	Napomena:
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>R. Tong, <i>Feminist approaches to Bioethics</i>, Oxford 1997.</p> <p>S. Sherwin, <i>No Longer Patient</i>, Philadelphia 1992.</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <p>T. Beauchamp, J. Childress, <i>Principles of Biomedical Ethics</i>, New York 2009.</p>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Etika II						
Šifra/kod	FIL FIL 203	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	7 Dp. 3 Fil.soc. 6		
Ciklus studija	I	Semestar	treći	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema						
Jezik izvođenja nastave	bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Jasminka Babić-Avdispahić					
	Kontakt podaci	Kabinet: 64 E-mail: jasnika.babic- avispahic@ff.unsa.ba Telefon: 033 25 31 24	Termin konsultacija	Utorak 12-14 Četvrtak 8-10;14- 15			
Saradnik	Ime i prezime	/					
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: / Telefon:	Termin konsultacija	/			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; vježbe 3; dp. 3 predavanja						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Univerzalizam u savremenoj etici doživljava kritiku od strane komunitarizma, feminizma i postmodernizma. Polazište će biti Rawlsova teorija pravedenosti kao nepristrasnosti, a potom će se izlagati E. Tugendhatova univerzalistička etika koja polazi od Kanta, ali je i radikalno kritikuje i nadopunjava univerzalističkom etikom vrline. Kao radikalni kritičar univerzalističkog prosvjetiteljskog projekta i savremene emotivističke kulture A. MacIntyerova etika oživljava aristotelijansku tradiciju vrline, te predstavlja nezaobilazno mjesto u savremenoj debati univezalizam-partikularizam. Feministička etika će se eksplisirati na primjeru poskonvencionalne čudorednosti S. Benhabib, koja smatra da projekt moderne treba ipak nastaviti, te I.M. Young koja postmodernizam želi uzeti ozbiljnije. Kao neka vrst „primjene“ debata između univerzalizma i partikularizma će se pratiti unutar multikulturalnih politika jednakosti i različitosti.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da studenti i studentice ovladaju nezaobilaznim korpusom znanja o savremenoj etici, razviju etičku senzibilnost i sposobnost kritičkog mišljenja.						

	<p>Razumijevanje pojmove, ideja i principa važnih za savremenu etiku.</p> <p>Uspoređivanje i pronalaženje sličnosti i razlika među pojmovima, idejama i principima savremenih etičkih pristupa.</p> <p>Argumentativno obrazlaganje valjanosti stanovišta i ideja.</p> <p>Procjenjivanje i odabiranje važnih pojmove i postupaka u rješavanju definiranih zadataka od strane profesorice.</p> <p>Izvršavanje zadataka uz stručno i povremeno vođstvo.</p> <p>Primjena komunikacije u interakciji s kolegama, kolegicama i profesoricom.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Uvodno izlaganje o sporu oko univerzalizma u etici.
2.	J.Rawlsova teorija pravednosti kao nepristrasnosti. Primarnost ispravnog nad dobrom. Izvorna situacija i veo neznanja. Principi pravednosti. Reflektivni ekvilibrij.
3.	E.Tugendhatova univerzalistička etika jednakog poštovanja. Nadostavljanje na Kanta. Kritika dosadašnjih pokušaja utemeljenja i metod plauzibiranja.
4.	E. Tugenhatova nadopuna Kantove etike pravila etikom vrline A. Smitha. E. Frommova etika karaktera i pitanje sreće.
5.	A. MacIntyreova etika vrline. Kritika emotivizma i prosvjetiteljskog projekta opravdavanja moralnosti. Vraćanje Aristotelu.
6.	MacIntyreovo određenje vrlina. Praksa, pripovijedni poredak pojedinačnog ljudskog života, moralna tradicija.
7.	Etička teorija S. Benhabib: Postkonvencionalna čuderednost. Kritička teorija I. M. Young i etika/politika različitosti. Ideal heterogene javne sfere i ideal asimetričnosti.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Uvodno izlaganje o sporu oko univerzalizma u političkoj moralnosti. Debata između liberalizma i komunitarizma. W. Kymlicka, Ch. Taylor.
10.	Izazovi multikulturalizma. Prva faza: pro et contra; druga faza: kontekstualnost i

	stabilnost
11.	Dvije koncepcije građanstva (Ch. Taylor). Građanstvo i ustavni patriotizam (J. Habermas).
12.	Građanstvo i rod. Spolno diferencirano građanstvo: pro et contra.
13.	Multikulturalni feminizam. Kritika feminizma kao «bijelog» feminizma. Dinamika uključivanja/isključivanja i odnosi moći.
14.	Multikulturalizam i rod. Da li je multikulturalizam štetan za žene? Islamski feminism
15.	Završna razmatranja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Interaktivna predavanja, pismene zadaće na sedmičnoj bazi, izlaganja i diskusije studenata i studentica.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Završni usmeni ispit</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Esej</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Zadaće</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralni test</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td align="right" colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odgovarajući na tri pitanja sveukupnog gradiva. • Pisanjem eseja na zadatu temu. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Završni usmeni ispit	50	50	2.	Esej	20	20	3.	Zadaće	20	20	4.	Polusemestralni test	10	10	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Završni usmeni ispit	50	50																																		
2.	Esej	20	20																																		
3.	Zadaće	20	20																																		
4.	Polusemestralni test	10	10																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		

	<ul style="list-style-type: none"> • Pismeno odgovarajući na zadato pitanje kod kuće na jednoj stranici. • Pismenim odgovorom na tri esejska pitanja.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>J. Rawls, <i>Teorija pravde</i>, Beograd 1998. E. Tugendhat, <i>Predavanja o etici</i>, Zagreb 2003. A. MacIntyre, <i>Za vrlinom</i>, Zagreb 2002. Ch. Taylor, <i>Bolest modernog doba</i>, Beograd 2002. J. Babić-Avdispahić, <i>Etika, demokracija, građanstvo</i>, Sarajevo 2005.</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>Z. Bauman, <i>Postmoderna etika</i>, Zagreb 2009. I.M. Young, <i>Pravda i politika različitosti</i>, Zagreb 2003.</p>

Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Sokratesova filozofija: suvremene interpretacije						
Šifra/kod	FIL FIL 404	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3		
Ciklus studija	II	Semestar	VIII	Ak. godina	2017/18.		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema						
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik						
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić					
	Kontakt podaci	Kabinet: 63 E-mail: damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	ponedjeljak, 9-10 srijeda, 9-11 petak, 9-11			
Saradnik	Ime i prezime						
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar_____ ; vježbe 1						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predavanja će krenuti generalnim razmatranjem interpretacija Sokratove filozofije u 20. stoljeću, a više će se pažnje posvetiti oživljavanju interesa za ovu filozofiju u posljednjih nekoliko decenija. Najveći dio vremena biće posvećen danas najutjecajnijoj interpretaciji Gregory Vlastosa, kao i odgovorima na ovu interpretaciju koje su dali naznačeni stručnjaci iz ove oblasti. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa interpretacijama Sokratove filozofije nastalim u nekoliko posljednjih decenija.						
Ishodi učenja	Nakon položenog ispita studenti će moći: ➤ razumjeti filozofske probleme Sokratove filozofije proizašle iz istraživanja u nekoliko poslijedenjih decenija, ali i generalno u 20. i 21.						

	<p>stoljeću</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke Sokratove filozofije proizašle iz novijih interpretacija ➤ razumjeće filozofski utjecaj novijih interpretacija Sokratove filozofije ➤ moći će kritički promišljati eventualnu vezu novih interpretacija Sokratove filozofije na suvremeno mišljenje
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Burnet – Taylorova teorija
2.	Kritika Burnet – Taylorove teorije i ostale značajne pozicije u 20 stoljeću.
3.	Problem Sokrata: Različiti izvora o Sokratovoj filozofiji i životu.
4.	Problem Sokrata: Stajalište Gregory Vlastosa
5.	Problem Sokrata: Stajalište Gregory Vlastosa
6.	Problem Sokrata: Kritika Vlastosove pozicije i ostale značajne interpretacije.
7.	Sokratov metod: Pregled stajališta u 20. stoljeću
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Sokratov metod: Stajalište Gregory Vlastosa
10.	Sokratov metod: Kritika Vlastosove pozicije i ostale značajne interpretacije
11.	Sokratova etika: Pregled stajališta u 20. stoljeću
12.	Sokratova etika: Stajalište Gregory Vlastosa
13.	Sokratova etika: Stajalište Gregory Vlastosa
14.	Sokratova etika: Kritika Vlastosove pozicije i ostale značajne interpretacije

15.	Najnovije interpretacije Sokratove filozofije
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.																																						
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni ispit</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td> </tr> </tbody> </table>			R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	30	30%	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	20	20%	3.	Završni ispit	50	50%																	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																				
1.	Seminarski rad	30	30%																																				
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	20	20%																																				
3.	Završni ispit	50	50%																																				
Ukupno: 100 bodova			100%																																				
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																							
<ul style="list-style-type: none"> • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja 																																							
Napomena:																																							
Da bi pristupili završnom ispitnu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.																																							
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																						

	<p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. G. Vlastos, <i>Socrates: Ironist and Moral Philosopher</i>; G. Vlastos: <i>Socratic Studie</i>; ili D. Marić, <i>Kinici i metafizika i Sokrates i kinici</i> (dijelovi o Sokratu) <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W. C. K. Guthrie, <i>Povijest grčke filozofije</i>, tom 3. (dio o Sokratesu) 2. Platonovi rani dijalazi 3. Ksenofon, <i>Uspomene o Sokratu</i> 4. Aristofanes, <i>Oblakinje</i>
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Ontologija I /1 Uvod u analitičku filozofiju						
Šifra/kod	FIL FIL 202	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS			
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2017/2018		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta							
Jezik izvođenja nastave	Bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Ugo Vlaisavljević					
	Kontakt podaci	Kabinet: 56 E-mail:ugo.vlaisavljevic@ff.unsa.ba Telefon:	Termin konsultacija	Utorak: 13-15 Četvrtak: 11-14			
Saradnik	Ime i prezime						
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja ____3____; seminar _____; vježbe ____3____						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u analitičku filozofiju 20. stoljeća, u specifičnom svjetlu ontološke problematike. Treba predstaviti neke od najvažnijih dopronosa ove filozofije u razmatranju temeljnih ontoloških pitanja. U specifičnom i dalekosežnom "jezičnom okretu" ovog uticajnog pravca savremenog mišljenja, razmatranja o biti postojećeg i mogućnosti njegove spoznaje se čvrsto vezuju uz pitanje referencije: kako se ono što govorimo odnosi prema onome o čemu govorimo.						
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Glavni cilj je upoznati studente sa osnovnim konceptima, specifičnim ontološkim problematikama i tehnikama jezičko-logičke analize u ranoj fazi razvoja ove savremene filozofske tradicije i kod njenih klasičnih autora: Fregea, Russella, Wittgensteina, Qinea, Strawsona, Kripkea, Austina i Searlea. Naročito će biti važno pokazati šta i kako ontološka pitanja u njihovim naslijedenim formulacijama i rješenjima dobivaju s „jezičkim okretom“, s analitičkim tehnikama interpretacije i simboličkom logikom.						
Ishodi učenja	Kroz podrobnu analizu nekih od nezaobilaznih tekstova spomenutih klasičnih autora, kao i kroz uvježbavanje i prakticiranje jezičko-analitičke metode na primjerima referiranja u svakodnevnom jeziku, studenti će steći teorijske uvide u izuzetno važnu oblast savremene filozofije, ali i dragocjena praktična znanja						

vezana uz njihovu jezičnu kompetenciju i komunikacijske sposobnosti.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Dvije suvremene filozofske tradicije: kontinentalna i analitička filozofija
2.	Analiza kao metoda: od Descartesa do rodonačelnika analitičke filozofije
3.	Strawsonova podjela na dva modela analitičke filozofije
4.	Dvije obavezujuće orientacije analitičke filozofije: prirodna znanost i svakodnevni jezik
5.	Referencije kao glavno pitanje ontologije
6.	Singularni i generalni termini
7.	Određeni i neodređeni opisi: Russellova teorija
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Zagonetke i protivrječnosti kod singularnih termina
10.	Pitanje referencije generalnih termina i kritika metafizike
11.	Referiranje na nepostojeće predmete
12.	Referiranje i značenje: Intenzija i ekstenzija
13.	Strawsonov i Kripkeov prilog teoriji singularnih termina
14.	Quineova eliminacija singularnih termina
15.	Konstativi i performativi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p> <p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Predavanja, vježbe i seminarski radovi</p> <p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th><th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th><th style="text-align: center;">Broj bodova</th><th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td><td>Aktivnost na predavanjima</td><td style="text-align: center;">5</td><td style="text-align: center;">5%</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td><td>Aktivnost na vježbama</td><td style="text-align: center;">15</td><td style="text-align: center;">15%</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td><td>Najmanje dva seminarska rada</td><td style="text-align: center;">20</td><td style="text-align: center;">20%</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td><td>Parcijalni ispit</td><td style="text-align: center;">20</td><td style="text-align: center;">20%</td></tr> <tr> <td style="text-align: center;">5.</td><td>Završni ispit</td><td style="text-align: center;">40</td><td style="text-align: center;">40%</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td style="text-align: right;">Ukupno: _____ bodova</td><td style="text-align: right;">100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U obzir se uzima aktivno učešće studenata u segmentu nastavnikovih predavanja: kvalitet njegove pripremljenosti (ovladavanje prethodnim gradivom), razina razumijevanja i upućenosti kod upita i komentara, kritička sposobnost. 2. Spomenuti elementi aktivnosti na predavanjima će pogotovo doći do izražaja na vježbama i zbog toga će biti više vrednovani. 3. Imajući u vodu specifičnost struke, pisanje seminarskih radova kao način obučavanja u akademskom pisanju i stjecanja neophodnog znanja za istinski znanstveni rad ima posebnu važnost. 4. Pismeni ispit u kojem su kao teme postavljene neke od najvažijih nastavnih jedinica. Parcijalni ispit ima proporcionalno manju vrijednost u odnosu na završni ipit. 5. Završni ispit je također pismeni rad u kojem se nastoji procjeniti ukupno postignuće studenta u ovladavanju nastavnim sadržajima. Kombinacijom tema iz predavanja i obrađenih klasičnih tekstova, s jedne strane, i pitanja koja pripadaju kategoriji primijenjenog znanja, s druge strane, nastoji se postići što objektivniji uvid u rezultate studentovog rada. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na predavanjima	5	5%	2.	Aktivnost na vježbama	15	15%	3.	Najmanje dva seminarska rada	20	20%	4.	Parcijalni ispit	20	20%	5.	Završni ispit	40	40%											Ukupno: _____ bodova	100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Aktivnost na predavanjima	5	5%																																		
2.	Aktivnost na vježbama	15	15%																																		
3.	Najmanje dva seminarska rada	20	20%																																		
4.	Parcijalni ispit	20	20%																																		
5.	Završni ispit	40	40%																																		
		Ukupno: _____ bodova	100%																																		

Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bertrand Rasel (2007), <i>Filozofija logičkog atomizma</i>, Sremski Karlovci: IK. Z. Stojanovića 2. Bertrand Rasel (2008), <i>Istraživanje značenja i istine</i>. Beograd: Otkrovenje 3. Gottlob Frege (1995), <i>Osnove aritmetike i drugi spisi</i>, Zagreb: KruZak 4. Peter F. Strawson (1999), <i>Analiza i metafizika. Uvod u filozofiju</i>. Zagreb: KruZak 5. Ernst Tugendhat (1990), <i>Jezičko-analitička filozofija</i>. Sarajevo: Veselin Masleša - Logos 6. Saul Kripke (1997), <i>Imenovanja i nužnost</i>. Zagreb: KruZak 7. Willard Van Orman Quine (2007), <i>Ontološka relativnost i drugi filozofski ogledi</i>. Sremski Karlovci: IK. Z. Stojanovića 8. Ejvrum Strol (2005), <i>Analitička filozofija u dvadesetom veku</i>, Beograd: Dereta. 9. Ludwig Wittgenstein (1987), <i>Tractatus logico-philosophicus</i>, Sarajevo: Veselin Masleša - Logos
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Willard Van Orman Quine (1999), <i>Riječ i predmet</i>. Zagreb: KruZak. 2. Jack Kaminsky (1969), <i>Language and Ontology</i>. Southern Illinois University Press. 3. Kent Bach (1988), <i>Thought and Reference</i>. Clarendon Press 4. Michael Devitt, Kim Sterelny (2002), <i>Jezik i stvarnost</i>, Zagreb: KruZak. 5. Scott Soames (2003), <i>Philosophical Analysis in the Twentieth Century</i>, Princeton University Press.
Napomene	

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija						
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Ontologija III/1 Kritika metafizike nakon F. de Saussurea						
Šifra/kod	FIL FIL 403	Status	obavezni	ECTS	8 znanstveni 6 nastavnički		
Ciklus studija	drugi	Semestar	sedmi	Ak. godina	2017-2018		
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta							
Jezik izvođenja nastave	Bosanski						
Nastavnik	Ime i prezime	Ugo Vlaisavljević					
	Kontakt podaci	Kabinet: 56 Email:ugovlaisavljevic@ff.unsa.ba Telefon: 253 116	Termin konsultacija	Utorak: 13-15 Četvrtak: 11-14			
Saradnik	Ime i prezime						
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar _____; vježbe: 3						
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>U fokusu izučavanja će biti „jezički okret“ na tragu de Saussureovog djela i to prije svega njegove najdublje ontološke konsekvene. Iako nije bio filozof, ovaj švicarski lingvist je uz Husserla i Heideggera ostvario presudan utjecaj na savremeno mišljenje.</p> <p>Prvi ciklus predavanja i vježbi biti će posvećen uvođenju u osnove strukturalne lingvistike, da bi se osiguralo razumijevanje kasnijih filozofskih reinterpretacija de Saussureovog učenje. Poseban akcent će biti postavljen na strukturalno i ekonomsko (vrijednosno) tumačenje prirode znaka i znakovnog poretka. Odatle će se s posebnom pažnjom pratiti razvoj lingvistike ka (generalnim i partikularnim) semiotikama, te u takvim nastojanjima izričite ili neizričite postavke o odnosu jezika i nejezičke stvarnosti. Tako će sve više do izražaja dolaziti metafizičke prepostavke znanosti o jeziku. Pokazat će se da je posebno plodna instance preispitivanja takvih prepostavki, kada se već dokuče instance govora i jezika, instance pisma/pisanja.</p>						
Cilj kolegija/							

nastavnog predmeta	Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći produbljenije uvide u lingvističku revoluciju dvadesetog stoljeća. Ovaj interes za proučavanjem djela oca moderne lingvistike i nekih njegovih utjecajnijih sljedbenika biti će rukovođen težnjom da se sagledaju najvažnije konsekvence „prvog znanstvenog pristupa jeziku“ u polju filozofije i društvenih znanosti. Studente treba uputiti, upravo zbog njene velike važnosti za savremenu filozofiju, u ovu posebnu povijest radikalnog odustajanja od klasičnih zadaća „prve filozofije“, poput posljednjeg utemeljenja ili inzistiranja na primatu samo/svijesti.
Ishodi učenja	Poznavati novije tokove filozofskog mišljenja u njegovoј razuđenosti različitih struka i pravaca prepostavlja solidnu upućenost u djelo Ferdinandea de Saussurea kao i u odjeke koje je to djelo imalo kod nekih vodećih mislilaca 20. stoljeća. Upoznati se sa bazičnim sadržajima strukturalne lingvistike i naučiti ih tumačiti kroz prizmu temeljnih filozofskih pitanja tradicionalno dodijeljenih ontologiji, pruža studentima važan prag kompetencije da bi se mogli uključiti u danas aktualne filozofske rasprave.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	„Jezički okret“ u analitičkoj i kontinentalnoj filozofiji 20. stoljeća
2.	Filozofija jezika, klasična filologija i strukturalna lingvistika
3.	Ontološke implikacije de Saussureove koncepcije znaka
4.	Jezik kao sustav i kao govor
5.	Paradigmatska i sintagmatska osa
6.	Fonologija i tradicionalna metafizička razlika idealnog i čulnog
7.	Semiotika kao nova epistemološka paradigma za humanističke discipline i društvene znanosti
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Vrijednost znaka i diskurzivna ekonomija
10.	Lingvistika nakon de Saussurea
11.	Strukturalizam u filozofiji

12.	Odjeci de Saussureovog učenje: književna kritika, antropologija, psihanaliza, itd.
13.	Kraj metafizike kao kraj razdoblja Znaka
14.	Glas, pismo i intertekstualnost
15.	Filozofija jezika nakon F. de Saussurea
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, vježbe i seminarski radovi Metoda: tekstualna analiza kroz heuristički vođene rasprave																																						
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitnu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivnost na predavanjima</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na vježbama</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Najmanje dva seminarska rada</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Parcijalni ispit</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: _____ bodova</td><td>100%</td></tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U obzir se uzima aktivno učešće studenata u segmentu nastavnikovih predavanja: kvalitet njegove pripremljenosti (ovladavanje prethodnim gradivom), razina razumijevanja i upućenosti kod upita i komentara, 			R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivnost na predavanjima	5	5%	2.	Aktivnost na vježbama	15	15%	3.	Najmanje dva seminarska rada	20	20%	4.	Parcijalni ispit	20	20%	5.	Završni ispit	40	40%									Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																				
1.	Aktivnost na predavanjima	5	5%																																				
2.	Aktivnost na vježbama	15	15%																																				
3.	Najmanje dva seminarska rada	20	20%																																				
4.	Parcijalni ispit	20	20%																																				
5.	Završni ispit	40	40%																																				
Ukupno: _____ bodova			100%																																				

	<p>kritička sposobnost.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Spomenuti elementi aktivnosti na predavanjima će pogotovo doći do izražaja na vježbama i zbog toga će biti više vrednovani. 3. Imajući u vodu specifičnost struke, pisanje seminarских radova kao način obučavanja u akademskom pisanju i stjecanja neophodnog znanja za istinski znanstveni rad ima posebnu važnost. 4. Pismeni ispit u kojem su kao teme postavljene neke od najvažnijih nastavnih jedinica. Parcijalni ispit ima proporcionalno manju vrijednost u odnosu na završni ipit. 5. Završni ispit je također pismeni rad u kojem se nastoji procjeniti ukupno postignuće studenta u ovladavanju nastavnim sadržajima. Kombinacijom tema iz predavanja i obrađenih klasičnih tekstova, s jedne strane, i pitanja koja pripadaju kategoriji primijenjenog znanja, s druge strane, nastoji se postići što objektivniji uvid u rezultate studentovog rada.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ferdinand de Sosir (1977), <i>Opšta lingvistika</i>, Nolit, Beograd. Ferdinand de Saussure (2000), <i>Tečaj opće lingvistike</i>, Zagreb: Ar Tresor. 2. Rolan Bart (1979), <i>Književnost, mitologija, semiologija</i>, Nolit, Beograd. 3. Roman Jakobson, Morris Halle (1988), <i>Temelji jezika</i>, Globus, Zagreb. 4. Džonatan Kaler (1980), <i>Sosir – osnivač moderne lingvistike</i>, BIGZ, Beograd. 5. Emil Benvenist (1975), <i>Problemi opšte lingvistike</i>, Beograd: Nolit 6. Mišel Fuko (1971), <i>Riječi i stvari</i>, Nolit, Beograd. 7. Jacques Derrida (2007), <i>Pisanje i razlika</i>, Sarajevo: Šahinpašić <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Milka Ivić (1970), <i>Pravci u lingvistici</i>, Ljubljana: Državan založba Slovenije. 2. E. Donato i R. Meksi (1988), <i>Strukturalistička kontroverza</i>, Beograd: Prosveta. 3. Slavoj Žižek (1977), <i>Znak, označitelj, označeno</i>, Beograd: Mala edicija ideja, Beograd. 4. Zrinjka Glovacki-Bernardi et al. (2007), <i>Uvod u lingvistiku</i>, Zagreb: Školska knjiga. 5. Mišel Fuko (2007), <i>Poredak diskursa</i>, Beograd: Biblioteka Alografije
Napomene	